Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 125 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Trečiad., Liepos-July 5, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

PUIKUS BUVO JUBILIEJINIS A.L.D.L.D. SUVAŽIAVIMAS

Liet. Literatūros Draugijos suvažiavimas sekmingas dvasiniai ir medžiaginiai

Buvo daugiau kaip 100 delegatų; suplaukė $550 su sveikinimais

Liepos 1 ir 2 dienomis įvykęs Lietuvių Literatūros Draugijos jubiliejinis suvažiavimas, Liberty Auditorijos patalpose, praėjo labai draugingoje nuotaikoje ir pasitarimuose, kaip ateityje vairuoti tą garbingą draugiją.

Suvažiavimas buvo entuziastiškas ir kūrybinis. Dalyvavo daugiau kaip 100 delegatų. Suplaukė $550 aukų su sveikinimais.

Draugijos pirmininkas Antanas Bimba išsamiu pranešimu atžymėjo draugijos kūrimosi tikslus ir svarbiausius jos posukius, tarimus, darbus bėgiu tų trisdešimt penkerių metų draugijos gyvenimo.

ALDLD sekretorius Domininkas M. Šolomskas raporte iš draugijos stovio atžymėjo, jog draugija savo gyvenime išleido 56 skirtingais pavadinimais knygas, kuriu tiražas siekia 275,000. Greta to, leidžiamame žurnale Šviesoje išspausdintų raštų kiekis siekia virš 9,000 knyginių puslapių.

Kadangi moterų skyrius leido daugelį knygelių atskirai, o dar kitas draugija leido bendrai su dienraščiu Laisve ir kitomis organizacijomis, tad bendrasis leidinių skaičius siekia virš 100 knygų ir tiražas bei talpos kiekis susidaro milžiniškas.

Kalbėjo moterų komiteto sekretorė Katrina Petrikienė, jaunimo arba angliškai kalbančiųjų komiteto narė Eva Mizarienė, iždininkas daktaras J. J. Kaškiaučius.

Pirmasis draugijos pirmininkas Leonas Prūseika buvo jautriai ir šiltai pasveikintas. Taipgi dalyvavo ir žodį tarė pirmasis iždininkas Juozas Dainius, Roy Mizara ir kiti draugijos veteranai, delegatai, svečiai. Apie tai plačiau rasite sekamose dienraščio laidose.

Suvažiavimo sekretoriumi išrinktas poetas, žurnalo Šviesos gausus bendradarbis Stasys Jasilionis. Pirmininkavo pirmajai sesijai Antanas Žemaitis iš Baltimore, antrajai Madeline Mijat iš San Francisco, trečiajai Katrina Petrikienė, brooklynietė.

Priimtos kelios svarbios rezoliucijos. Gauta gražių sveikinimų. **Rep.**

Francūzai studentai demonstravo prieš jankius Korejoj

Paryžius. — Šimtai francūzų Sorbonnos Universiteto studentų demonstravo prieš Amerikos karinį įsikišimą į civilinį Korejos karą. Policija suėmė 8 studentus ir 7 studentes.

Francūzai sukėlė protesto demonstraciją, kada 100 amerikonų karo veteranų atėjo gauti diplomus. Šie amerikonai mokėsi savo valdžios lėšomis.

Rekrutavimo bilius jau tapo įstatymu

Washington. — Prezidentas Trumanas savo parašu užgyrė Kongreso nutarimą pratęsti įstatymą dėl verstino ėmimo kariuomenėn iki 1951 m. liepos 9 d.

Šis įstatymas įgalina Trumaną pašaukt į karinę tarnybą tiek jaunų vyru, kiek atrodo reikalinga. Įstatymas taipgi leidžia prezidentui mobilizuot valstijų miliciją ir atsarginius (rezervus).

Karinei tarnybai turės užsiregistruot vyrai nuo 18 iki 25 metų amžiaus. Reikalaujama, kad berniukai užsiregistruotų ne vėliau kaip už 5 dienų po 18-to savo gimtadienio.

Ottawa. — Kanados valdžia siunčia tris karinius laivus talkon Amerikos laivynui prieš Šiaurinę Korėją.

Japonai savanoriauja karui Korejoje

Tokio. — Pranešama, kad japonai savanoriai rašosi karan prieš Šiaurinę Korėją. Tatai užgyrė japonų valdžia; sako, "turime bendradarbiaut su amerikonais," kad Šiaurinės Korejos komunistai būtų išmušti iš Pietų Korejos.

Washington. — Republikonas senatorius Harry P. Cain patarė Amerikai imti savanorius japonus, filipinus ir kinus karui prieš šiaurinius korejiečius.

Anglų paskola karui prieš Burmos partizanus

London. — Anglija ir keturi savivaldiniai anglų imperijos kraštai paskolino Burmos valdžiai 16 milionų dolerių karui prieš liaudies partizanus. Visus juos Anglija vadina komunistais ir "banditais."

LDS 9-tasis Seimas

Richmond Hill, N. Y. — Pirmadienį, liepos 3 dieną, Liberty Auditorijoje prasidėjo 9-tasis Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Seimas.

Šiuos žodžius rašant, delegatų yra apie šimtas, taipgi nemažai svečių.

Mandatų komisijai ruošiant mandatus, prezidentas Jonas Gasiūnas iššaukė visą eilę veikėjų, pasakyti kalbas.

Seimas pradėtas iškilmingai.

Smulkiau apie Seimą bus parašyta kituose Laisvės numeriuose.

Laisvės piknikas Maynarde gerai pavyko

Grįžęs iš Laisvės pikniko, įvykusio liepos 2 dieną Maynarde, R. Mizara sako:

— **Piknikas buvo didelis, gražus; oras puikus.**

Apie pikniką, be abejojimo, plačiau parašys patys mūsų bendradarbiai iš Mass. miestų.

O šiuo tarpu tegalime tarti didžiulę padėką rengėjams, pikniko darbininkams ir visiems, kurie jin atsilankė.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Tokio. — Generolas MacArthur atmetė Čiang Kai-šeko kinų tautininkų pasiūlymą duoti 30,000 geriausios savo armijos karinei talkai prieš Pietų Korėją.

Amerikonai sako, Čiangas turi žiūrėti, kad pats Formozos saloje apsigintų nuo Kinijos komunistų-liaudininkų. Be to, jei čiangininkų kariuomenė būtų siunčiama į Korėją, tad Kinijos respublika galėtų siųsti savo armijos junginius talkon Šiaurinei Korejai.

Tokio, liep. 3. — Amerikos armijos junginiai jau susidūrę karo fronte su šiauriniais korejiečiais. Šiauriniai lėktuvai įnirtusiai atakavo amerikonus rakietomis ir apšaudė. Šiaurės Korejos lakūnai sunaikino visus amerikonų naudojamus geležinkelio įrengimus toje vietoje.

Tokio, liep. 3. — Jankių lakūnai dar du sykiu bombardavo Šiaurinės Korejos sostinę Pyongyangą.

Šiauriniai korejiečiai sako, kad jie nušovė du amerikinius bombanešius.

Roma. — Italijos komunistų vadas Palmiro Togliatti, rašydamas laikraštyje Unite, smerkė generolą MacArthurą kaip "banditą" kare prieš Šiaurės Korėją.

Italų Jūrininkų Unija paskelbė visuotiną streiką.

Kairo, Egiptas. — Egiptėnų minios demonstravo prieš amerikonų įsiveržimą Korejon. Policija šaudė demonstrantus.

Caracas, Venezuela. — Demonstrantai akmenimis išdaužė Jungtinių Valstijų ambasados langus. Jie protestavo prieš amerikonų karą Korejoje. Policija puolė demonstrantus ir areštavo kelis.

ŽUVIMAI PER ŠVENTES

Iš anksto bešvenčiant Forth July, jau iki pirmadienio žuvo 350 amerikiečių automobilinėse ir kitokiose nelaimėse.

Jau 20,000 lietuvių dipukų priimta Amerikon

New York. — Amerikinis laivas Gen. William M. Black praeitą šeštadienį atgabeno iš vakarinės Europos dar 1,340 dipukų. Tarp jų yra ir Stasys Orantas, kuriuom davaroma lygiai iki 20 tūkstančių priimtų šion šalin "išvietintų" lietuvių.

Tie 20,000 lietuviškų dipukų yra įgabenti į Jungtines Valstijas per pastangas katalikų organizacijos, vadinamos War Relief Services of the National Catholic Welfare Conference.

Ištirpintas sidabras sudegino darbininką

Sundbury, Kanada. — Pasiliejęs ištirpintas sidabras Copper Cliff liejykloje sudegino darbininką Marcelį LaForge. Trys kiti buvo pavojingai apdeginti.

2,500 nepiliečių kviečiama į Jungtinių Valstijų armiją

Washington. —Prez. Trumanas pasirašė Kongreso nutarimą leisti įstot į Jungtinių Valstijų armiją dvidešimt penkiems šimtam pavienių nepiliečių ateivių nuo 18 iki 35 metų amžiaus. Tai yra pakvietimas dipukams.

Čiang siūlo savo armiją karui prieš Šiaur. Korėją

Taipei, Formoza. —Čiang Kai-šeko kinų tautininkų valdžia Formozos saloje pasiūlė 30,000 savo kariuomenės į talką amerikonam prieš Šiaurės Korėją.

Čiangininkai skleidžia gandus, kad 200,000 Mandžurijos komunistų armijos ruošiasi talkaut Šiaurinei Korejai prieš pietinius korejiečius ir amerikonus.

Šiaurės korejiečiai plačiu frontu maršuoja prieš amerikonų kariuomenę

Amerikonai sako, 'sunki' padėtis; šiauriečiai apeina Suwoną

Tokio, liep. 3. — Šiaurinės Korejos armija keturiais ruožtais maršuoja tolyn į pietus nuo savo užimto Seoulo, Pietinės Korejos sostinės. Šiauriniai korejiečiai su tankais iš vakarinio ir rytinio šonų apėjo amerikonų lėktuvų stovyklą Suwoną, 20 mylių į pietus nuo Seoulo.

Amerikonų štabo atstovas Taejone, 73 mylios į pietus nuo Suwono, sakė, susidaro "sunki" padėtis pietiniams korejiečiams ir amerikonams.

Dabar skubotai siunčiama frontan batalionai jankių kariuomenės į šiaurę, linkui Suwono ir Seoulo. Manoma, kad Amerikos pėstininkai gal jau ši antradienį susikirs su šiauriniais korejiečiais.

10 šiaurinių lėktuvų sekmadienį apšaudė ir bombardavo amerikonus Suwone. Pranešama, kad amerikonai nušovė du rusiškus šiauriečių lėktuvus jakus.

Pirmadienį 7 šiauriniai lėktuvai smarkiai atakavo amerikonus rakietomis ir didžiųjų kulkosvaidžių ugnimi.

(Penktadienį amerikonai buvo pabėgę iš Suwono, kuomet šiauriniai korejiečiai buvo už 10 mylių į šiaurę nuo to miesto. Paskui jankiai vėl sugrįžo.)

Italai streikavo prieš amerikonų įsiveržimą Korejon

Roma. — Kairiųjų vadovaujamos darbo unijos paskelbė visuotiną pusantros valandos streiką Turine, protestuojant prieš amerikonų įsiveržimą į Korėją.

New Yorko Times korespondentas praneša jog streikavo 85 procentai fabrikinių darbininkų ir gatvekarių konduktoriai.

Streikieriai demonstravo prieš Jungtinių Valstijų konsulato rūmus. Policija, važiuodama amerikiniais "džypsais" į minią, ardė demonstraciją. Gaisrininkai vandens srovėmis blaškė demonstrantus.

Kiek amerikiečių dirba ir kiek bedarbių

Washington. — Valdinis Cenzo Biuras skelbia, kad birželio mėnesį šiemet 61 milionas, 482 tūkstančiai amerikiečių dirbo už algas.

Biuras skaičiuoja, kad dabar esą tik 3,348,0d0 bedarbių, arba 28 procentais mažiau, negu vasario mėnesį. Šiandien, tačiaus, bedarbių skaičius 327,000 didesnis kaip gegužės.

Naują bedarbių padaugėjimą valdžia aiškina tuom, kad daugelis baigusių mokyklas jaunuolių jau ieško darbo.

Birželio ir liepos (June, July) mėnesiais visuomet darbingiausi.

ORAS. — šilta, drėgna, dalinai apsiniaukę.

Oficialiai pranešimai

Tokio, liep. 3. — Gen. MacArthuro štabas praneša:

Didieji bombanešiai B-29 sekmadienį sekmingai atakavo Yonpo lėktuvų aikštę Šiaurinėje Korejoje. Su jais bendradarbiavo greitieji Australijos lėktuvai.

Amerikiniai lėktuvai bombardavo ir apšaudė Seoulo sritį. Sudaužė 51 šiaurinių korejiečių troką, septynias patrankas, susprogdino amunicijos sandėlį ir porą laikinųjų Han upės tiltų.

Atakuodami Šiaurinės Korejos sostinę Pyongyangą, jankių lakūnai, turbūt, sunaikino kelis lėktuvus.

Kariniai Anglijos ir Amerikos laivai nuskandino penkis torpedinius Šiaurinės Korejos laivukus.

Šiauriečių pranešimai

Pyongyang, Šiaur. Korėja. — Šiaurinės Korejos radijas pranešė:

Šiaurės korejiečių kariuomenė, tarp kitko, užėmė šiuos miestus Pietinėje Korejoje:

Čunčon, 45 mylios į rytus nuo sostinės Seoulo; Yongduri, 40 mylių nuo Seoulo; Hoengsangą, 55 myl. į rytus nuo jo; Wonju, į pietus nuo Hoengsango; ir Yangpyongą, 25 mylios į rytus nuo Seoulo.

Šiauriniai korejiečiai sunaikino beveik visą Pietų Korejos armijos diviziją tarp sostinės Seoulo ir Suwono.

Šiauriniai lėktuvai bombardavo Suwon geležinkelių mazgą ir lėktuvų aikštę, 20 mylių į pietus nuo Seoulo; sunaikino vieną geležinkelio garvežį, 20 automobilių, karinius pastatus ir sandėlius. Oro kautynėse šiauriečiai nušovė du amerikinius bombanešius B-29 ir sudaužė du kitus bombanešius Suwon lėktuvų aikštėje.

(Amerikonai praeitą šeštadienį pranešė, kad iki tos dienos žuvo 12 amerikinių lėktuvų.)

Krislai

LDS 9-tasis seimas.
Arti vieno milijono dolerių.
Ar atsimenate?...
Mokėsime dirbti.
Reikalingas: nuoširdus svetingumas.
Rašo R. MIZARA

Šie krislai rašomi LDS 9-tojo seimo išvakarėse.

Viskas rodo, jog šis seimas delegatų skaičiumi nebus didelis.

Tačiau ir nedidelis seimas gali išspręsti didelius klausimus.

Kai kurie mano, būk be šio seimo būtų buvę galima apsieiti, jei jo sušaukimo (kas dveji metai) nereikalautų Susivienijimo konstitucija.

Aš esu kitokios nuomonės.

Man rodosi, kad per dvejis metus organizacijoje įvyksta užtenkamai svarbių klausimų, reikalingų apsvarstymo ir išsprendimo.

★

Labai gaila, kad per pastaruosius dvejis metus LDS sumažėjo narių skaičiumi—arti 500.

Jau tik šis vienas faktas sako, kad LDS kuopų rinktiniai atstovai privalo pasitarti, kaip narių mažėjimui kelią užbėgti.

Daugiausiai dėmesio privalo būti kreipiama į naujų žmonių įrašymą Susivienijiman!

LDS finansai (apart Lėšų Fondo) tvirti.

Susivienijimo turtas siekia $925,338.85, — vadinasi, **arti vieno milijono dolerių.**

Jeigu prisiminsime tai, kad prieš 20 metų, kai mes kūrėme LDS, kūrėme jį su pagalba paskolų, tai turėsime ryškesnį LDS finansų augimo paveikslą.

O kiek per tuos 20 metų buvo išmokėta sergantiems nariams pašalpomis ir mirusiųjų LDS narių pašalpgaviams pomirtinėmis!

Per 20 metų savo gyvavimo, LDS pašalpomis ir pomirtinėmis išmokėjo virš vieną milijoną dolerių!

Finansiniu požvilgiu LDS yra tvirtas, saugus !

★

Dirstelėjęs į LDS 9-tojo seimo delegatų sąrašą, matau, jog atvyksta namažai tų žmonių, kurie 1930 metais buvo policijos išvesti iš Čikagos Lietuvių Auditorijos, kai ponai pasimojo skaldyti SLA.

Atsimenat, draugės ir draugai, kai mes susirinkome Meldažio salėn ir ten tarėmės apie kūrimą naujo Susivienijimo?

Nuo to laiko daug vandens patiltėmis nubėgo...

LDS gyvuoja! Ir jis gyvuos! ★

Laikai, tiesa, neramūs. Nieks tikrai negali pasakyti, ką rytojus atneš.

Bet vieną dalyką visi, aš manau, esame išmokę: **tik vieningai, energiškai, sąlydžiai veikdami mes ligi šiol išlaikėme mūsų organizacijas ir spaudą**; jei vienybės laikysimės, mes tai padarysime ir ateityje, nežiūrint, kokia žiauri gali būti aplinka.

Mūsų jaunimas turėtų tą ryžtą paimti iš senimo.

★

Suvykstą LDS 9-tajin seiman delegatai, vadinasi, praleis pas mus Liepos Ketvirtąją.

Jie čia svečiuosis.

Mes, Brooklyno ir priemiesčių žmonės, dėkime pastangų, kad kiekvienas delegatas arba svečias, atvykęs seimavoti, būtų atitinkamai pagerbtas, draugiškai priimtas ir gautų iš mūsų visokios paslaugos.

Parodykime jiems nuoširdų svetingumą.

Drauge linkėkime, kad jie, seimavodami, atliktų naudingų darbų Susivienijimui ir mūsų kraštui.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Formozos klausimas naujoje šviesoje

Įsakydamas Amerikos lėktuvams ir kariniam laivams įsitraukti į karą Korejoje, prezidentas Trumanas taip pat įsakė mūsų laivynui "apsaugoti Formozą nuo komunistinės Kinijos." Tai reiškia, kad Amerika užima Formozą. Formozos klausimas galutinai busiąs sprendžiamas tiktai tada, kada bus daroma taikos sutartis su Japonija. Japonija gi yra mūsų karo jėgų okupuota. Taigi, viskas priklauso nuo mūsų vyriausybės. Jos rankose Japonija ir Formoza.

Bet Formoza yra Kinijos teritorijos dalis. Tą yra pripažinus ir pati mūsų vyriausybė. Kai Formoza buvo išlaisvinta iš japonų, ji buvo sugrąžinta Kinijai. Per tūlą laiką ten gyvavo Kinijos autoritetas. Dabar ten sėdi Čiango klika. Būtent jos išgelbėjimui ir apsaugai mūsų vyriausybė paėmė Formozą Amerikos "globon."

Kinijos Demokratinė Liaudies Respublika tuojau užprotestavo prieš mūsų šalies žygį. Ji pareiškė, kad tas žygis yra nepateisinamas, kad Formoza priklauso Kinijai, kad Kinijos liaudis niekados nesutiks Formozą paaukoti Amerikai; ar kam kitam, bet kovos už jos pilną išlaisvinimą. Amerikos paėmimą savo globon Formozos Kinija skaito imperialistine agresija.

Taigi, mūsų vyriausybės žygis į Korėją tapo taipgi žygiu į Kinijos teritoriją. Bet kur tas veda? Kuomi tas gali pasibaigti?

Aišku, kad tai dar vienas baisus naujo pasaulinio karo pavojus. Sakykime, kad Kinijos Respublika imasi militarinių žygių Formozos išlaisvinimui. Tuojau susiduriama su mūsų ginkluotomis pajėgomis. Karan įsitraukia dvi milžiniškos šalys. Prasidėjus kariniam veiksmams, suprantama, jie neapsiribos tik Formoza. Kaip dabar jau mūsų lėktuvai sėja mirtį ant miestų ir kaimų Šiaurinėje Korejoje, nors iš sykio buvo žadėta, kad mūsų lėktuvai ir laivynas tiktai pagelbės Rhee režimui išmušti Šiaurinės Korejos armiją iš Pietinės Korejos, taip kovoje dėl Formozos kariniai veiksmai persikels į patį sausžemį. Prasidės karas tarpe Jungtinių Valstybių ir Kinijos!

Vadinasi, juo toliau, tuo labiau plėsis pradėtas karas. Tuojau visa Azija taps karo arena. Kaip dabar kare Korejoje, taip kare prieš Kiniją, galima spėti, Amerikai talkon ateis Anglija ir kitos Amerikai ekonominiai ir politiniai priklausomos šalys. Taigi, karas tarpe Kinijos ir Jungtinių Valstybių susyk virstų karu daugelio valstybių, beveik viso pasaulio.

Štai didžiausias visai žmonijai pavojus. Štai kaip svarbu šiandien taikos šalininkams, pasaulinio karo priešams, kovoti už taikos atsteigimą Tolimuosiuose Rytuose.

Visas taikos reikalas yra mūsų šalies, Jungtinių Valstybių rankose. Ji pirmutinė didžioji valstybė pradėjo karinius žygius. Jos įtakoje veikia Jungtinės Tautos. Jai talkon skubinasi Anglija, Kanada, Australija, Pietų Amerikos šalys, Indija ir kitos. Užtektų vieno mūsų vyriausybės pareiškimo, vieno prezidento įsako, kad Amerikos karinės jėgos pasitraukia tiek iš Korejos, tiek iš Kinijos žemių, ir taika būtų atsteigta.

Ant Amerikos žmonių gula didžiausia atsakomybė. Jie turi teisę demokratiniais keliais paveikti vyriausybę, kad ji atsteigtų taiką, kad neleistų pasauliui užliepsnoti atominio karo liepsna.

Ateina kongresiniai rinkimai. Šalies valdovai atkreips savo dėmesį į tai, ką piliečiai galvoja. Piliečių balsas už taiką, prieš pasaulinį karą, suras atgarsių Washingtone.

Taikos reikalas šiandien svarbiausias reikalas.

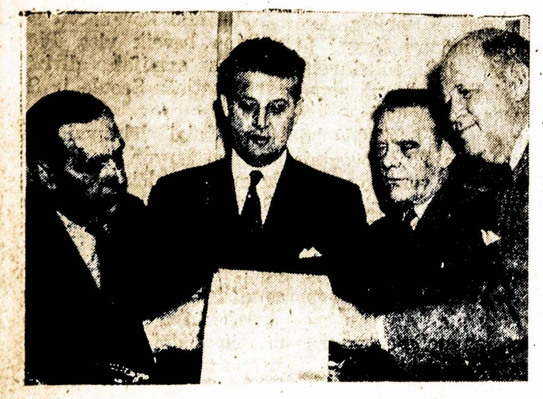

Gelžkelėčių Switchmen's Unijos (AFL) viršininkas Arthur Glover (kairėje) susitiko su valdiniais tarpininkais pastangose išvengti 6,000 switchmenų streiko, gręsusio dešimčiai vakarinių ir vidurvakarinių valstijų gelžkelių firmų.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

TAIGI, LIETUVIAI GERAI PASIRODĖ

Klerikalų bendradarbis Vyt. Arūnas dažnai rašo iš Paryžiaus ir piktai plūsta Lietuvą. Ypatingai jis norėjo Lietuvos veikėjus įkąsti savo straipsnyje "Lietuvos valdovai Kremliaus Seime," tilpusiam birželio 28 dienos Drauge. Bet jam išėjo kaip tik priešingai. Jis priverstas pripažinti, kad Lietuvos atstovai tame seime aktyviškai dalyvavo, užėmė atsakingas vietas svarbiose komisijose ir energingai dalyvavo diskusijose.

Pavyzdžiui, "pirmąją posėdžio dieną buvo išrinktas Tautybių Tarybos prezidiumas; tarp keturių vice pirmininkų pateko mūsiškis Antanas Sniečkus, užimdamas tuojau pat 'garbingą vietą' prie prezidiumo stalo, dešinėje Tautybių Tarybos pirmininko."

Tai tikrai garbinga vieta, tikrai didelis Lietuvos pripažinimas ir pagerbimas. Reikia žinoti, kad Tarybų Sąjunga susideda iš šešiolikos respublikų. Viena iš keturių svarbiausių vietų prezidiume teko Lietuvos atstovui!

Skaitome toliau: "Vėliau prasidėjo įvairių komisijų rinkimai... Lietuviai pateko į tris komisijas: Motiejus Šumauskas į mandatų komisiją, Vladas Niunka į įstatymų komisiją ir Mečislovas Gedvilas į biudžeto komisiją..."

Taip pat Arūnas net supykęs pripažįsta, kad "birželio 9 dienos posėdyje, Melnikovui pasiūlius, buvo išrinktas naujas Aukščiausios Tarybos prezidiumas, kuriame ir šį kartą matome figuruojant Justą Paleckį, kaip vieną iš vice pirmininkų..."

Lietuvos vadai Tarybų Sąjungos Parlamente nebuvo tik dėl "mados", arba "pagražinimo". Tą pripažįsta ir Lietuvos pludikas Arūnas. Jis rašo: "Diskusijose dėl budžeto iš lietuvių deputatų kalbėjo Mečislovas Gedvilas ir J. Matulis. Pirmasis pasakė kalbą Sąjungos Tarybos, antrasis Tautybių Tarybos posėdyje."

Taigi, visi Lietuvos priešų plepalai, kad Lietuva yra "pavergta", kad ji "jokio balso neturi" Tarybų Sąjungoje, arba kad ji ten "nieko nereiškia", yra gryniausias melas. Jinai, kaipo viena iš šešiolikos respublikų, turi pilną balsą ir aktyviškai dalyvauja visuose jos darbuose bei žygiuose.

MOKO KLERIKALUS IR MENŠEVIKUS

Pabėgėlių Lietuvių Kelias siūlosi už mokytoją mūsų broliams klerikalams ir menševikams. Su jais bėda esanti tame, kad jie "siauri", "parapijiniai", nesusirišę su tokio pat plauko sąjudžiais tarptautiniai. Paimkime "krikščioniška srovę." Tiesa, ji turi Katalikų Federaciją, "bet ir pati toji Katalikų Federacija, apjungianti tik šio krašto lietuviškąsias katalikų organizacijas, tarptautiniu katalikybės mastu imant, irgi tėra grynai parapijinė vienos valstybės organizacija." Todėl gudruoliai iš Lietuvių Kelias pataria klerikalams įeiti "į tarptautinę katalikų organizaciją NEI, centras yra Ženevoje, Šveicarijoje, ir kuri atstovauja viso pasaulio krikščionių katalikų partijoms".

Ta pati istorija su "socialistų srove". "Jei žiūrėti į ją tik iš grynai lokalinio apsijungimo šiame krašte, irgi negali būti Lietuvos vadavimo reikale labai reikšminga." Neįeidami į "tarptautinę socialistų organizaciją," lietuviai socialistai "Lietuvos vadavimo reikale neturi to potencionalo, kuri galėtų ir kurį privalėtų turėti."

Kaip gi galėjo būti, kad iki šiolei mūsų klerikalai ir menševikai tos tiesos nesuprato? Kaip galėjo būti, kad jiems turėjo ateiti Lietuvių Kelias ir atidaryti akis?

Nepatiks Grigaičiui ir Šimučiui. Jie pasakys: Vos išperėti viščiukai jau moko senus gaidžius!

ŠIANDIEN SPAUDA LIETUVOJE

Vilniaus Tiesa (geg. 5 d.) faktais ir skaičiais dėsto šiandien spaudos padėtį Lietuvoje. Tiesa rašo:

"Pokariniai metai Tarybų Lietuvoje — tai tarybinės knygos, spausdinto tarybinio žodžio žygio į liaudį metai. Niekuomet Lietuvoje neišeidavo tiek daug vertingų knygų ir tokiais dideliais tiražais kaip dabar.

Štai J. Žemaitės Raštai 1924 m. buvo išleisti 8,000 egz. tiražu, o 1946 m. — 70,200 egzempliorių. 1933 m. išleisto Salomėjos Nėries poezijos tomelio tiražas — 1,200 egzempliorių, o 1946 m. S. Nėries "Poezija" išleista 30,600 egzempliorių tiražu.

Iš viso buržuazinėje Lietuvoje 1939 m. išėjusios knygos sudaro tik 21 milijoną spaudos lankų, o 1949 m. — 62,455,510 spaudos lankų.

Dar 1945 m. — pirmaisiais pokariniais metais — išėjo iš spaudos 223 atskirų pavadinimų knygos 3,242,-250 egz .tiražu, o 1947 m. — 542 knygos 6,829,060 egz. tiražu.

Išleidžiamų knygų skaičius kasmet didėja, auga jų tiražai. Šiai 1949 m. išleista jau 983 atskirų pavadinimų knygos beveik 7 milijonų egzempliorių tiražu. Pradedant 1946 metais, respublikos leidyklų išleidžiamų knygų skaičius didėja kasmet apie 250-čia atskirų pavadinimų knygų.

Jei 1949 m. I ketvirtyje išleista 175 knygos 1,240,-000 egz. tiražu, tai šių metų I ketvirtyje išėjo 211 knygų 1,870,650 egz. tiražu.

Per pokarinį penkmetį— pradedant 1945 m. ir baigiant 1949 m. — Lietuvos TSR išleista 2,757 atskirų pavadinimų knygos 27,210,-800 egz. tiražu. Vien grožinės literatūros išėjo 600 knygų. Jų tiražas— 6,389,-920 egz. Apie tokį knygų ir jų tiražų skaičių buržuazinėje Lietuvoje niekas nė svajoti nesvajojo.

Žymiai pagerėjo tarybinės knygos meninis apipavidalinimas. Šiemet išeinančios iš spaudos knygos daugumoje yra gerai įrištos, kietais viršeliais, gražios išvaizdos, tinkamo formato.

Tarybų Lietuvoje išaugo laikraščių ir žurnalų skaičius, bei jų tiražai. Šiuo metu mūsų respublikoje išeina 56 laikraščiai kartiniu 573,170 egz. tiražu ir 14 žurnalų, kurių kartinis tiražas — 101,650 egzempliorių."

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

LIETUVOS TARYBINĖJE RESPUBLIKOJE
(Kronika)

Pramonės produkcijos išleidimas didėja

Vilnius. — Lietuvos TSR valstybinė pramonė sėkmingai įvykdo produkcijos išleidimo planą, numatytą šiems metams, — paskutiniesiems pokarinio penkmečio metams. Per šių metų pirmuosius tris mėnesius Lietuvos įmonės davė šaliai 25 procentais daugiau produkcijos, negu per tą pat pereitųjų metų laikotarpį. Metalo piaunamųjų staklių išleidimas padidėjo, palyginti su pereitųjų metų pirmaisiais trimis mėnesiais, beveik du su puse karto, elektromotorų — 185 procentais, elektrinių įrenginių — beveik dvigubai, zuperio — 4,4 karto, medvilninių audinių ir trikotažo — daugiau kaip pusantro karto, šilkinių audinių — daugiau kaip du su puse karto, odinės avalynės — beveik dvigubai; žuvies sugavimas išaugo 3,3 karto, duonos, duoninių bei makaronų gaminių išleidimas padidėjo beveik pusantro karto, cukraus — 4,7 karto.

Tarybų Lietuvos dešimtmečio išvakarėse

VILNIUS. Šių metų liepos mėnesį sukanka dešimt metų nuo istorinio įvykio lietuvių tautos gyvenime — nuo Tarybų valdžios įkūrimo respublikoje ir Lietuvos TSR įstojimo į Tarybų Sąjungos sudėtį. Lietuvos miestuose ir kaimuose vyksta pasiruošimas tai šventei.

Vilniuje baigiama statyti pirmaeil. viešbutis, kinoteatras, Mokslinių darbuotojų namai, ištisa eilė gyvenamųjų pastatų bei kultūrinių buitinių įstaigų. Daugelis darbininkų, mokslo ir meno veikėjų šeimų iki šventės dienų minės įkurtuves gerai sutvarkytuose butuose. Kauno gyventojams kapitališkai remontuojami tūkstančiai butų, baigiama statyti daugelis naujų gyvenamų namų.

Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje ir kituose miestuose ruošiamos jubiliejinės parodos, kurios atvaizduos laimėjimus ūkinės bei kultūrinės statybos srityje, kuriuos respublika pasiekė per Tarybų valdžios metus.

Atkurtame lietuviškame mieste

Senoviniame lietuviškame Šiaulių mieste per paskutinius metus išaugo nauji kvartalai. Atstatyta ir mų. Palyginti su prieškariniu naujai pastatyta 1,500 naniu laiku, padidėjo mokyklų, medicinos ir kultūros švietimo įstaigų tinklas. Veikia mokytojų institutas, trys kinoteatrai, muzikos mokykla, dramos teatras.

Miesto pramonė be paliovos didina produkcijos išleidimą. "Elnio" kombinatas, aprūpintas pirmaeile tarybine technika, išleidžia odos ir avalynės beveik septynis kartus daugiau, negu 1946 metais. Šiaulių įmonės gamina pačias įvairiausias prekes — baldus, trikotažo dirbinius, statybines medžiagas, platų avalynės, odos asortimentą.

Lietuvos žemėje dar niekad negirdėta kruvina istorija

Rašo **J. Skinaikis**

Šių jautrių ilgų eilučių autoriaus žodžiai yra ne "tremtinio" -- nes niekas manęs netrėmė; ne "pabėgėlio", — nes nuo savo Tėvynės niekas nevertė bėgti — kurią mylėjau ir dabar myliu; ne "dypuko", — nes niekas manęs neišvietino ar neišplėcino; bet naujo atvykėlio iš Lietuvos, kuris ryžtasi kalbėti apie gyvenimo tikrovę!

★

1940 - 41 metai buvo Tarybų Lietuvos liaudies pražydėjimo metai! Bet rasinis nacinis kraujas 1941 metų vidury pradėjo istorijoj negirdėtą šiurpiausį naikinimą Tarybų Lietuvos ir kitų sovietinių Baltikos jūros tautų. Va, nuo šio punkto aš ir pradedu pasakoti baisią istoriją, kuri tęsis ilgokai, bet jūs sekite "Laisvę" ir jums bus atvertos akys, nes kalbės žmogus, kuris savo akimis matė ir prieš kurio žodžius kryžiokai drebės ir nedrįs ištarti priešingo žodžio.

Nacinė vyriausia utėlė—Hitleris, po "garbingo" savo "nepuolimo pakto", 1941 m. birželio m. 22 d. sekmadienio rytą puolė Tarybų Rusiją. Lietuvoj visai netikėtai frontą sulaužė birželio 22-26 d. Birželio 26 d. tai buvo ketvirtadienis ir nacių armija, hitlerinių ir voldemarininkų šunų pagalba, baigė okupuoti paskutinį Tarybų Lietuvos garbingiausį valstiečių Rokiškio kampelį, — išlindo... šunų tikrieji snukiai— visi Lietuvos smetoninės valdžios auklėti snukiai.

Štai Rokiškį tik nacių wermachtas perbėgo ketvirtadienį, jau sekmadienį to paties birželio išlindo iš krūmų visi Rokiškio valdininkai ir, nacių įsakymu, pradėjo "ablavą".

Va — šita ablava ir yra visas mano straipsnio centras ir jums, Amerikos lietuviai, kruviniausia, negirdėta istorija.

Tuojau susiorganizavo tariamas "partizanų komitetas". To "partizanų komiteto" galva pasiskelbė tūlas chuliganas su gražia savo žmona, leitenančiukas Žukas, kuris buvo labai nesenai aprašytas "Laisvėj". "Partizanų komitetą" sudarė "kviesti automatiškai" šie nariai: Žuko adjutantu girtuoklis ir chuliganas, prie Tarybų santvarkos Rokišky "gražiai maskavęsis" plungiškis Balys Dundulis, kuris pirmas griebė vogti iš Vajentorgo cigaretus ir valstybinį spiritą; "nuskriaustas mokytojas" K. Danilevičius, kuris buvo "vyriausiu įgaliotiniu" vogti žydų laikrodžius ir brangakmenius, tarnavęs Rokiškio miesto valdyboj Minkštimas, kuris buvo "geriausiu" žydų spintų bei brangių kailių konfiskavimo "viršininku", nesant "policijos vado"—stojo Rokiškio gimnazijos mokytojas dailininkas P. Simanavičius — policijos vadu, kuris nacių akims pasirodė perdaug "humaniškas", tuojau buvo išvytas, nes nesutiko žmonių šaudyti ir nenorėjo nei vieno komunisto mirties bausmei pasmerkti— tą menininką naciai tuojau išvijo ir norėjo jį patį sušaudyti (aš kiek žinau — to menininko autoritetą Rokiškio apskrity prievarta norėjo panaudoti). Bet ir gerai, kad taip įvyko, kad tas menininkas, kiek man žinoma, nenorėjo pasitraukti ir paliko sveikas berods Klaipėdoje dirbtl Tarybų liaudžiai.

Paskiau aktyviau pas nacius stojo Rokiškio gimnazijos abiturientai: Dr. Sipavičiaus sūnus — nacių geštapo agentu; Diržys (dabar Kanadoj) nacių geštapan, Ignatavičius, berods Vokietijoj trankos; V. Ivašauskas, kuris turėjo vedęs žydelkaitę, Mečius Krikštanavičius, kažkur Italijoj dabar užsimaskavęs. Geriausį nacių slaptos policijos aktyvą sudarė Rokiškio gimnazijos mokytojai —visoki Smetonos laikų karininkėliai!

Žodžiu: visą Lietuvos liaudies ir Rokiškio žydų gaudymo, jų vertybių ir namų apvogimo štabą sudarė ne kas kitas, kaip tik 92% Rokiškio apskrities buvusių Smetonos valdininkų štabas.

Prie žydų turtų likvidavimo ir sušaudymo aktyviausiai iš ūkininkų - kulokų luomo prisidėjo tai už 2 kilometrų nuo Rokiškio esančio Kraštų dvaro neteisėtas savininkas Dūda. Mes pasaulio lietuviai turim įsidėmėti šią pavardę ir sekti, kur kulokas Dūda apsigyveno: ar tai Kanadoje, ar Amerikoj, ar Australijoj. Apie jo žydmušystes išeitų knyga 600 pusl.

Na ir... toks "Komitetas" pradėjo, anot tautininkų, "misiją". sunaikinti 1941 m. birželio mėn. antroj pusėj visos Rokiškio apskrities žydų suvarymą į vadinamą Rokiškio dvare žydų getą, apie kokių 500 geriausių Rokiškio liaudies sūnų sušaudymą prie Rokiškio, netoli Čipyrių kaimo, ties beržinėlių laukuose, bei "garsiame" Kupiškio kalėjimo kieme, kur buvo varomi žmonės apie 150-250 asmenų grupėmis, mušami sadisto provokatoriaus Kupiškio "saugumo viršininko" asmenišku "sprendimu" ir šaudomi to kalėjimo kieme.

Va, Amerikos lietuviai, tai šiame "Laisvės" numery tik pradžia to straipsnio. Tai tik eilutės, kurios tęsis ilgai... Tai yra vardai ir pavardės ir faktai, prieš kuriuos kryžiokai tylės ir drebės... kad... ir jų čia pavardės būtų nesuminėtos!

(Bus daugiau)

New York. — Jau 17 dienų kai streikuoja čionaitinio dienraščio World Telegramo rašytojai. Jiem pritardami, nedirba ir techniniai darbininkai.

Darbo žmogus yra laimingas tada, kada galingas, o galingas tada, kada organizuotas ir apsišvietęs. Ar jau priklausote darbo žmonių reikalus ginančioje draugijoje? Ar gavote jai naujų narių?

MOTERŲ ŽINIOS

Kas nors iš mums mielų žmonių atidavė gyvybę už laisvę nuo fašizmo. Tačiau ateities laisvė ir taika priklausys tiktai nuo gyvųjų budrumo. Mobilizuokit žmones taikai užrašymu dienraščio Laisvės!

Amerikos Moterys Atlieka Savo Dalį

Rašo Mrs. J. J. Blair Buck, buvusi General Federation of Womens Clubs prezidentas.

Straipsnis iš serijos "Laiškai iš Amerikos judėjimų."

Daugelio vietų moterų klubų narės Jungtinėse Valstybėse susirado draugių, taip vadinamų "plunksnos draugių," per laiškus, rašytus į užsienį. Mes turime konkrečių davinių, kad per pastaruosius trejus metus 23,422 Moterų Klubų Generalės Federacijos narės susirašinėjo su asmenimis užsienyje.

Mūsų organizacijai priklausantieji klubai paaukavo apie $629,478 šalpos reikalams užsienyje. Mūsų mokslo departmentas sudarė projektą išsiųsti mokykloms reikmenų į karo sunaikintas šalis. Raportai parodė, kad šiame projekte dalyvavo 328 klubai ir kad 53,000 svarų įvairių reikmenų, apie $20,000 vertės, buvo išsiųsta. Kitame projekte, kuris buvo pavadintas "books for peace", 597 klubai išsiuntė apie 10,300 knygų, 7,827 žurnalus ir 294 žurnalams užsakymus į Jungtinių Valstybių Informacijos centrus užsienyje.

Miniu tuos visus projektus tikslu parodyti Amerikos žmoniu charakteringą gerą valia. Su savo puikiais naturaliais resursais atsiekę milžiniško industrijinio progreso, būdami idealistais jie nori pasidalinti su kitais.

Dauguma mūsų moterų klubu randasi mažose gyvenvietėse. Ju narės neturtingos. Bendrai, jų vyrai biznieriai, smulkaus biznio savininkai. Jos aktyviai dalyvauja savo vietų reikaluose ir rinkimu metu pareiškia savo nuomones. Šių mažųju vietu žmonės Jungtinėse Valstybėse yra svarbesnė jėga išvystymui tautinės politikos, negu "stambiojo biznio" centrai. Jos pažįsta vietinius valdininkus ir ju atstovus kongrese ir dažnai pareiškia savo nuomones konferencijose. Visos šalies mažųju gyvenviečiu vyrų ir moterų organizacijos dalyvauja miesto reikaluose.

Vis daugiau šie žmonės prisideda prie nustatymo Amerikos užrubežinės politikos. Kai kuriuos iš jų nepalietė nei vienas pasauliniai karai. Jie nori dirbti ir pasiaukoti taikai...

Kaipo Moteru Klubu Generalės Federacijos pirmininkė keliavau po visa pasauli, aplankydama daugeli šaliu, kur mes turime nariu. Moteru Klubu Generalė Federacija dabar turi 109 organizacijas 35-se šalyse. Daugelis kitų moterų organizaciju irgi turi tarptautiniu ryšiu. Per savo kontaktus su kitu rasiu ir kultūrų moterimis mes norime padėti įvykinti susipratimą ir geresnę kooperaciją visame pasaulyje.

Savo kelionėse aš visur girdėjau užmetimus, kad Jungtinėse Valstybėse mes persekiojame negrus. Nors gal praeityje ir ne viskas buvo tvarkoje, bet turime puikų vaizdą stebėtinos pažangos rasės, kuri prieš 90 metų gyveno vergijoje. Negrai **čia užima aukštas vietas;** jie pasekmingi biznyje; ir jie atsakingi ir **gerbiami** piliečiai **visur** Jungtinėse Valstybėse (požymis mūsų. — Sk. Ved.)

Aš prašyčiau, kad kiekviena moteris šioje šalyje atliktų savo dalį rimtai pradėjimu aiškinti pasaulio moterims mūsų tikrą norą įvykinti savitarpinį susipratimą ir bendradarbiavimą.

★

Skyriaus Vedėjos Pastaba

Mrs. Buck rašte, greta įdomių informacijų, randasi netikslumų, kurie nepraleistini be pastabos:

Nemačius angliškojo Mrs. Buck rašto originalo, sunku pasakyti, ar rašte išdėstytosios mintys atitinka jam, ar gal jame įvyko vertėjo paklaidos.

Žymiausis netikslumas yra apie negrus, kur sakoma, kad jie **čia užima aukštas vietas.** Faktas yra — užima labai mažai ir tiktai ten, kur niekas nebepajėgė jiems tos vietos užstoti. Nei mokslo įstaigose, nei profesijose ar amatuose negrų nuošimtis neatitinka nuošimčiui negrų gyventojų Amerikoje.

Gerbiami? Gal ponia Buck keliaudama po pasaulį neturėjo noro nei laiko matyti Amerikos, bent jau sabo valstybės sostinės Washingtono, kur negras nelaikomas žmogumi, net neįleidžiamas pavalgyti kartu su kitais. Tą gėdą mums ir primena pasaulio žmonės.

Tiesa, kad negrai atsiekė daug — daugiausia per Naujosios Dalybos laikotarpį iki trumaninės gadynės. Bet tai buvo dėka didžioms tautinėms ir darbininkų judėjimo kairiojo sparno pastangoms. Tai dėka toms spėkoms, kurios visuomet kovoja už progresą ir kurios šiandieninių valdovų pastaruoju laiku už vis daugiau persekiojamos.

Apie pačią Moterų Klubų Federaciją galima pasakyt tiek, jog gal ir tiesa, kad didžiuma narių yra neturtingos — visas masines organizacijas sudaro eiliniai žmonės. Bet ponios —aukštos ponios — organizaciją valdo, Hooverio ir panašią politiką konferencijose įveda ir užgiria taip gudriai politikierių suplanuotose programose, jog narės nespėja nei prasižioti. Tą mes pamatėme, kuomet brooklyniečių lietuvių moterų klubas buvo federacijon įstojęs.

Iš federacijos, tačiau, brooklyniečių klubui neteko trauktis, nors narės jau buvo bepradedančios to pageidauti. Ponios pamatė, kad mūsų balsą toliau konferencijos rezoliucijų negalės naudoti. Pinigų mes per mažai atnešdavom. Į šauniuosius politikieriams rengiamus pokylius tikietų neišgalėdavome, o kurios ir išgalėjo, kaipo darbininkės, gal ateidavome ne ganą puošnios, tad daugiau mūsų klubo nekvietė.

Visai kitaip dabar jaučiasi Brooklyno liet. moterų klubo narės, kuomet nueina į Amerikos Moterų Kongreso šaukiamus mitingus ar pramogėles. Jos jaučiasi, kaip namie. Ir jos pripažįsta, jog šios organizacijos ne tiktai pagrindas susideda iš eiliniu neturtingų moterų, bet kad ir viršūnės yra kilusios tarp eilinių, jog jos veikia visų moterų gerovei.

Trejų metų Sandra Morter ašarodama atsisveikina savo prietelių Sassy, kuris, atrodo, taip pat lyg numano, jog čia kas nors ne taip, kaip norėtųsi. Mergytė rankoje laiko New Yorko valstijos valdinį įsaką, kuris Hempstead namų projekto įnamiams liepia prašalinti iš projekto šunis arba patys neteks buto.

Valstybinė Gėda

Paskiausiomis savaitėmis Brooklyno Generalių Sesijų Teisme vykdoma byla, kurioje liudytojų iškelti faktai meta ant visos mūsų šalies didžią gėdą.

Einamojoje byloje įvardyti trys asmenys, du vyrai ir viena moteris, kaipo suokalbininkai prekiauti naujagimiais kūdikiais. Kaltinamųjų suole randasi du brooklyniečiai advokatai Irwin Slater ir Harry Wolfson, turintieji raštinę 67 W. 44th St., New Yorke, ir newyorkietė šeimininkė Mrs. Bess Bernard, gyvenanti 925 West End Ave.

Teisme liudyta, kad jie surinkinėję žinias apie netekėjusias neščias moteris ar iau susilaukusias taip vadinamų "nelegaliu" kūdikių, jas informuodavę galį suteikti jų kūdikiams saugius namus norinčiose išnninti kūdikius šeimose. Sutinkančioms atiduoti kūdikius suteikdavę šiokią tokia gimdyvės pagalba ar atlyginimą, o gautus kūdikius atiduodavę jų pageidaujantiems už daug aukštesnę kaina.

Buvo liudytojų, kurie sakė, kad jie buvę sutarę mokėti $2,000, paskui nusiderėję mokėti ir mokėję $1,750, kuomet būsimoji motina - auklėtoja pasakiusi neišgalinti mokėti pilną kainą. Tą patį kūdiki paimant iš jo gimdyvės jai buvę suteikta tiktai $100.

Kas Ištikrųjų Kaltas?

Ką teistumėt jūs, jeigu būtumėt teisėjuose? Gimdyvę?

Jeigu būčiau teisėjuose, kūdikį atiduodančią jo gimdyvę teisčiau taip, kaip teista senraščio apsakymėliuose Magdalietė. Tikiuosi, nesirastų norinčių į ją laidyti akmenimis.

Gal skaudžiai bausti tuos, kurie pagelbėjo kūdikį atiduoti kitiems?

Reikėtų pabausti už didelį pelnikavimąsi, nors nemačius rekordų, kiek išleidžia valdinės įstaigos valstybinių pinigų atiduoti našlaitį įsūninti, ta tariamoji privatinė pelnagrobystė už kūdikius gal atrodytų tik paprastu profesijonalo gaviniu už patarnavimą.

Ar privatinė tarpininkystė liekasi blogdarybe ar patarnavimu taip pat liekasi neišsprestu klausimu. Gimdyvės atžvilgiu, matomai, neskaitoma blogu, nes kitaip ji greičiau kreiptųsi valdinėn įstaigon, negu į nežinomą privatinę.

Norintieji auklėti kūdikius taip pat atrodė iš liudijimų, nesiskundė, kad jie būtų apgauti — jiems buvusi pasakyta tiesa, kad kūdikis liguistas dėl nedamitimo. Tačiau jie vis viena kūdikį paėmę ir nenorėtų su juomi skirtis už visą pasaulį.

Ko Siekiama Teismu?

Norima kūdikių auklėjimo ir atidavimo įsūninti reikalą griežtai palikti tiktai valdinėms įstaigoms. Tačiau gimdyvių (ir kūdikių ieškančiųjų asmenų) kreipimasis į privatines vodo, jog kas nors mūsų įstaigose reikia gerinti. Iš šalies stebint atrodo:

Valdinės įstaigos turėtų atmesti per didelį nagrinėjimą ir paskui sekiojimą netekėjusių motinų. Tas tik padeda palaikyti ant motinos ir kūdikio atgyvenusią "nelegalumo", "nepadorumo" dėmę. "Nelegalumo" tradicija yra paika ir neteisinga, nes jeigu kur nors buvo "nekalčiausioji" motina, tai ja yra netekėjusi motina. Tik labiausia įsimylėjusios sutinka rizikuoti. Palaido būdo moterys negimdo.

Valdžia turėtų suteikti pakankamą išlaikymą netekėjusių, o taip pat ir vedusių biednuomenės vaikams. Faktas yra, kad didesnis skaičius eilinių vyrų prasišalina nuo neščių mylėtinių iš baimės vargo, dėl neturėjimo ištekliaus išlaikyti šeimą, o ne dėl palaidumo. Iš palaidumo liaudies dukteris palieka tik ponaičiai. Turėdamos ištekliaus vaikus auginti ir motinos teises, gimdyvės norėtų pačios auklėti vaikus.

Turėtume įsteigti pakankamai prižiūrėtuvių netekėjusių ir norinčiu dirbti kitų motinų kūdikiams ir paaugliams vaikams, kad nei viena motina nebūtų už motinystę nusmerkta už pečiaus, nubausta atėmimu profesijos ar pamylėto eilinio darbo. Kad ir po gimdymo jį liktų žmogumi, turinčiu teisę dirbti, uždarbiauti, pasilsėti, pasilinksminti.

Kol to visko motinai nesuteikiame, kokią teisę turime reikalauti, kad ji išimtinai pasitikėtų valdine istaiga, iš kurios ji tegali laukti tiktai sekiojimo ar skurdo?

Kokią teisę turime reikalauti iš varganų motinų patikėti savo vaikus mūsų įstaigoms ,kuomet jos pasirodė tokiomis atbukusiomis armenų Choolokian vaikų klausimu?

Kol netekėjusi ir kol ištekėjusioji biednuomenės motina nėra užtikrinta savo kūdikio saugumu ir šventu jos valios įkūnijimu valdinės įstaigos pagalba, tol ji nuo valdinės įstaigos slėpsis. O kol motina tebejieško privatinės užvėjos nuo apkalbų ir skurdo audrų, tol bujos prekyba vaikais — mūsų gadynės, mūsų santvarkos ir mūsų valstybės didžioji gėda. S.

Darbininkų Močiutė Minės 88-jį Savo Gimtadienį

Gali sutikti ar nesutikti su tos moteriškės idėjomis — su kova už geresnį gyvenimą darbo žmonėms. Tačiau kiekvienas ją pažįstantis sutinka, jog ji nuostabi ne vien tiktai ilgu gyvenimu.

Žvilgis atgal apstulbina kiekvieną nuostaboje, kaip vienas žmogus galėjo tiek nudirbti vienu gyvenimu, nežiūrint, kaip ilgu.

Gimusi liepos 8-tą, 1862 metais, gyvai tebeatsimenanti, kaip jos gimtasis Staten Island ir visas darbininkiškasis New Yorkas gedėjo nužudyto liaudies prieteliaus prezidento Abraham Lincolno, 88-rių metų jauna Močiutė Bloor tebelanko susirinkimus. Ir tebedirbinėja daugelį darbelių savo vyro farmoje netoli Philadelphijos.

Savo jaunystės laikotarpiu, kaipo mažų kūdikių motina, kartais palikusi vaikus namie, kitais atvejais vaikais nešina-vedina ji yra apkeliavusi mainierių kaimelius, audėjų, plieno darbininkų centrus padėti jiems organizuotis, užpultiems gintis, įkalintiems laisvintis.

Kas žino, ar randasi kur nors kitur asmuo, taip stiprių tikėjęs spaudos galybe ir tiek daug nudirbęs darbininkų apsigynimo, svarbiausiam įrankiui — spaudai — auklėti. Budama 63 metų, neseniai gimusiam darbininkų dienraščiui Daily Workeriui turint sunkumų išgyventi ir skleistis, Močiutė Bloor, prisikrovusi laikraščio kopijų maišelį leidosi išilgai šalį laikraštį skelbti, užrašinėti. Leidosi ne lėktuvais ar traukiniais — tam nei jinai, nei tų dienų darbininkų judėjimas neturėjo ištekliaus. Leidosi pėsčia ,kai kur geros valios (o kartais ir ne visai pritariančių laikraščiui) pavežama.

MOČIUTĖ BLOOR

Ją pavėžinti paimdavo tūlas iš pagailos ir pagarbos moteriškei. O pradėję pasikalbėti, išgirdę jos nepaprastai gabų ir turiningą iškalbumą, ne vienas sutikdavo tolokai pasukti iš kelio įdomią sankeleivę pavežėti. Pastebėję jos apsipažinimą su valgių gaminimu ir valstybių valdžiomis, su vaikų auklėjimu ir nuostabiomis kelionėmis organizuoti ir ginti žmones, su aprėdo madomis ir muzika, jie negalėdavo daleisti, kad tokia moteriškė galinti būti komunistė, jeigu jie pirm to nebuvo artimai pažinę darbininkų judėjimo vadovybės.

Nepaprastajai senutei pasveikinti darbininkų organizacijos kasmet surengia piknikus jos gyvenvietėje, April Farms. Surengtas ir šiemet toks piknikas liepos 4-tą. Tie piknikai, kaip ir visas jos spalvingasis gyvenimas, tarnauja mobilizuoti žmones darbui už gerovę ir taiką. Iš ten neįmanu išeiti neužsidegus geismu atlikti bent mažą dalelytę to darbo, kuriam gyvena visą ilgą ir gražų gyvenimą Močiutė Bloor.

Ir Kalėjime Drąsuolė Francūzė Tebepasilieka Iškalbi Taikai

Laikotarpiu Francūzijos liaudies įtemptųjų kovų sustabdyti gabenimą tankų žudyti kovojančius už išsilaisvinimą Francūzijos kolonijų ir kitų pavergtų kraštų žmones, jauna francūzė Raymonde Dien atliko nepaprastai drąsų žygį. Jinai krito skersai gelžkelių bėgius, kad nepraeitų tankus vežantieji traukiniai.

Traukinys juk galėjo ją sutriuškinti. Vežantiems žmonėms žudyti ginklus, darantiesiems iš to žudymo pelnus, norintiesiems valdyti svetimus kraštus ir iš to sau įsigyti turtus ir legendinį užkariautojų ir valdovų vardą ginklų fabrikantams ir jų pakalikams valdžioje tos vienos merginos gyvybė juk nieko nereiškė. Tačiau jie tankus vežti per gyvą jos kūną nedrįso. O gal būtų ir nepajėgę to padaryti, nes daleistina, kad traukinio vaire stovėjęs darbo žmogus būtų atsisakęs kriminalybę papildyti. Dėl to ginklų vežėjai ją suvažinėti nerizikavo. Turintiems savo rankose galią — policiją — policiją, teismus, kalėjimus— nebuvo nei reikalo rizikuoti.

Jaunuolė Raymondė tapo areštuota ir nuteista kalėti vienerius metus.

Raymondę areštavus, protestų audra nuaidėjo per visą Francūziją. Teismo eigos metu Bordeaux gatvių sankryžas patroliavo (karinėje aprangoje) valstybin. policijos būriai. Jie bandė darbininkų nepraleisti link teismabučio. Tačiau darbininkai demonstravo už jos išlaisvinimą. Iš 40 skirtingų vietų atvyko demonstrantų būriai. Protestus, atsiųstus laiškais ir telegramomis, teismabutin gabeno maišais.

Teisme Dien'aitė tebeskelbė tokį pat ryžtingą priešinimąsi karui, kokį jinai parodė demonstruodama vasario 23-čią, nors jai grėsė pražudyti daug jaunų savo metų kalėjime. — Bet argi negręsia pražudymas ne tiktai kelerių metų, bet ir gyvybės ir laisvės milijonams žmonių, jeigu neapgynimu taikos įleistume pasaulin karą?—sakė Dien'aitė.

Galėjo ją teisti bent trejiems metams, bet nuteisė tik vieneriems. Priežastis tokios "malonės"—tūli teisdarybės tribunoje suprato, kad uždarytos kalėjime Raymondės balsas taps iškalbesniu už jos balsą laisvėje. Tam jie turėjo pamato. Prieš jos įkalinimą protestai ne vien tiktai Francūzijoje, bet ir bendrai pasaulyje auga ir plinta. Raymondės vardą jau žino visi, kuriems brangi taika ir gyvybė. **T. G.**

Senstelėjusi duona atsišviežina ir visas užkandis pasiskaninamas, jeigu, vietoje vartoti sendvičiams sausą hamę su sūriu, ant duonos uždėjusi paspraginsi prieš ugnį ar karštame pečiuje keletą minučių.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

APYSAKA

3-21-50 —74—

Parašė A. GUDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

Sutemus jie privažiavo pamiškėje tarp jaunų pušų išrikiuotus sandėlius. Sargybiniams pakėlus aliarmą, atbėgo jefreiteris — apsaugos viršininkas ir žlibomis alavinėmis akimis įsistebėjo į Didžkų, kuris pradėjo kalbą:

— Kamrad! Mes norim draugiškai pasišnekėti su zoldatenrato pirmininku.

Tuo pirmininku pasirodė esąs pats jefreiteris. Mokytojas pasakė jam daug gražių žodžių apie buvusių "kaizerio armijos gladiatorių" išsivadavimą ir laimingą, dabar pradedamą sugrįžimą atgal į savo faterlandą, prie ramios, taikingos statybos, bet vokietis buvo kažkoks bejausmis, lyg apsnūdęs, lyg apkurtęs... Pagaliau, kai mokytojas ėmė klausinėti, kur zoldatenratas mano dėti čia paliekamus ginklus, jefreiteris su alavinėm akim trumpai paklausė:

— Has du Speck? (Ar turi lašinių?)

Ir raktas į sandėlius buvo surastas.

Kai rokiškėnai ėmė glėbiais krauti šautuvus ir "cinkes" su šoviniais, Petriukas, nuklydęs į šalį, aplandžiojo visa, kas tik kur buvo nerakinama. Matė apvalias ir plokščias pakasamąsias ir didžiules kamuolines, į vandenį metamas, minas, matė nesuskaitomas kulkosvaidžių rikiuotes.

Visų labiausiai jį nustebino balionai su balta kaukole, ir grįžtant jis visą kelią kvaršino galvą Jurgiui klausinėdamas:

— Mirtis nupaišyta ant tokių dūdų, susmauktais galais. Kas gi tai būtų?

Jurgis jam išaiškino, kad tai nuodingųjų dujų balionai, o jis vis negalėjo suprasti:

— Tai kaipgi jinai iššauna, toj dūda?

— Negi šauna,— paleidžia, ir eina, kaip dūmas ant vėjo.

— Tai kaipgi žmogui kliūva?

—Visiem kliūva — ir žmonėm, ir žvėrim, ir paukščiam! — niūriai ėmė dėstyti Jurgis. — Žolė nebauga! Medžių lapai susiriečia, kaip nuo ugnies! Taip ir stovi išdagas, nuodais lekuoja: kad užklysta koks gyvis, tai ir amen tam — vietoj...

Grįžtant jau buvo visai tamsu. Atgal gurguolę vedė Ignotas, sukdamas vis pamiškėmis ir pabaliais, kur mažiau gyventojų.

Išsidaliję važtą, rokiškėnai išsivalė keletą šautuvų, praardė cinko dėžę ir prisidėjo kišenes riebaluotų apkabų.

Patekęs į Jurgio roges, Petriukas iš jų nebesitraukė ir, laisvai čia jausdamasis, suko Jurgiui galvą toliau:

— O kur granatos?

— O kokie čia patronai, ar sprogstami?

— Minų ar davė? Tai kad tokį kamuolį po palocium pakišus, — kad neštų, tai ui-jui-jui!

Pagaliau, Petriukas įniko brazdėti su šautuvo spyna:

— Užtaisykim!

— Kam?

— O kad prisieis šaut?

— Na, tai iššausiu!

— A kad nespėsi tuosyk!

— Na, tai tada kitusyk!— šaipėsi Jurgis iš Petriuko atkaklumo.

— Na, vis toja, užtaisykim,— vėl prašėsi Petriukas.

— Eik tu— "leišių puika: sriubą srieb un dzert gryb!" (Leišių bernas: sriubą srebia ir gerti nori.— Latv.) — juokdamasis Jurgis paleido vadžias ir sugrūdo Petriuko galvą į dagius šiaudus.

Jie vis dėl to užsitaisė abu po ginklą, ir Petriukas gulsčias tįsojo ant šiaudų, iškišęs iš rogių šautuvo galą, sakytum— viskam pasiruošęs.

Gurguolė traukė ežero ledu, paskui sulindo į tankų eglyną, kuris buvo jau Rokiškio žemėje.

Jurgis, žiūrėdamas į Petriuką, prisiminė Karusę: "Labai panašus, varlys! Labai!..."

Jis vis dar tebenešiojo kišenėje iš Karusės atimtą mįslingąjį laišką, dar nežinojo, kokiu būdu išeis iš susidariusios keblios padėties...

"Sunku akmenėliui ant keeeelio gulėėėti...." ėmė jis niūniuoti.

Ūmai Petriukas įsiterpė aukštu mergišku balsu, tokiu, kaip Karusės:

Sunku bernužėliui mergelyyy mylėėėėėti!

Paskui jie vieną posmą traukė abu:

Sudieu, mergužėla!
Sudieu, lelijėla!
Aš tau parašysiu
Margu gromatėlu!

Šioje vietoje Petriukas pašaipiai nusikikeno: jis taip pat žinojo kivirčą dėl laiško...

Jurgis neatsiliepė. Jam dabar laisvai ir meilingai klojosi žodžiai, klojosi dainon apie laimę, kurios žmogus siekia visą amželį, apie tą sunkųjį kelią, kuriuo bernužėlis eina tos laimės ieškodamas, ir apie kovas, kurias jam tenka kovoti su piktais priešais, jo laisvės ir laimės priešais. Petriukas nutilęs klausėsi:

Nuo puuu-tinėlių,
Nuo šeermukšnėlių
Pagiružėliai
Rudenyj raudonaaava!

Arklys ritmingai tapšnojo. Bangavo rogės ant duobėto kelio.

Unt kalna kalnaliaa
Undens ligi kelių,
A po tuo kalnaliu —
Žemela su krauju...

Štai, vėl kalneliukas, rogės užkabina eglių šaką ir nukrečia sniegą ant arklių ir važiuotojų. Pro šalį slenka kalneliai, pakriūtės, ežeriukščiai.

O mes trys broleliai
Žaliojoj lankoj,
Oi mes ne — nebūsma
Germano rankoj!...

Nuo Aleksandravėlės jie pasuka bevardžio upelio vaga, o toliau — vėl ežerais, per šnerančias nendres ir per samanotus, sniego pripustytus kupstus...

O mes ty stovėsma,
O-o mes nedrebėsma!
Oi mes neprietėlius,
Mees tuos nugalėsma!..

Petriukas klausosi tylėdamas. To dėmesio papirktas, Jurgis atsigrįžta į jį:

— Na, ko gi tu, bratka, nutilai?

Petriukas neatsiliepia. Jis jau miega kniūbščias prisiglaudęs skruostu prie šautuvo spynos, ir Jurgis atsargiai atitraukia nuo jo šautuvą:

— Ak tu, kariauna, nosį nušalsi!

* * *

Antanašės dvare gurguolė išsiskirstė. Kas dar tą pačią naktį, prieš aušrą, galėjo pasiekti paskyrimo vietą, tie tučtuojau patraukė savo keliais.

Ignotas buvo patenkintas. Juokaudamas paskirstė kam kur vykti, ir visi, lyg jo nuotaikos apkrėsti, sukosi greitai,atsakinėjo garsiai ir trankiai pyškino iš botagų.

— Na, vyručiai! Dabar tai mes ponstvai užtaisysma rinkimus, kad net čiaudys! — sušuko jis, priėjęs prie Jurgio rogių. — Na, ko tu murksai, Kirstuk, kaip kačiukas pelenuos. Stumkis klojiman!

Jurgio rogės buvo paslėptos klojime ir apdėtos šiaudų kūliais.

Aplink dvarą buvo pastatyta šiokia tokia sargyba. Jurgis visą dieną dykinėjo, gerai išsimiegojo, pavalgė, o vakare gavo įsakymą nuvaryti savo roges į girią. ir paslėpti pas eigulį Suvaizdį. Išvažiavo dviese su Čiobriu.

Po girelę besukiojant, Čiobrys, tartum knygą skaitydamas, vis kartojo šios vasaros įvykių pasaką:

— Va čia, po ąžuolu, granatų sukastų gulėta, o mes paimt niekaip jų nepaimam, ir gana, lyg pakerėtas medis! Tai gerai Napalys užėjo. Girdi, čia dvynys, ano ąžuolo brolis!... Per pusvarstį stovi, matai, abu ir kad panašūs, kad vienodi, kaip dvynabroliai! Napalys girią žinojo, kaip stirniukas! Senis dėl jo tik iš galvos neišėjo. Atbrazda naktį prie ugnelės ir verkia: "Da nesuradau... Naktį kad insikaukia girioj vilkai, — net klaiku!... Negaliu užmigt — regis, Napaliuką drasko... Paieškokim dar, vyrai, gal kur netoli jisai?" Taip ir eidavo kone kas trečią dieną Napaliuko ieškotų... Tai bėda žmogui!

Čiobrys buvo rimtas, aštriakalbis žmogus, bet greitai susigraudindavo, ir Kirstukas bijojo prasižioti, kad jo neįžeistų. Ilgai važiavo tylėdami. Pagaliau pasiekė vienkiemį ir nusistebėjo klaikia tyla, kuri buvo užgulusi tamsų ir tuščią,

(Bus daugiau)

Kanadiečių Dėdė

Kelionė į Kanadą ir Mintys

(Tąsa)

palydovu juokuoja. Jie vyko į Fortą Ticonderogą, kalnuosna, kur yra sanatorija. Kada traukinys ten apsistojo, tai jie išlipo, o čia jau jų laukė tam specialė "karieta."

Galvojau, kad tai jau paskutinė kelionė. Ypatingai baltaveidžio. Jis, matyt, tą pat jautė, nes tai žiūrėjo į gražiai pasipuošusią gamtą, laisvus piliečius sto tyse, tai sedėjo galvą nuleidęs ir vis ją kraipė į šalis, tartum sakydamas: "Ne," Ne". "Neteks jau daugiau laisvam būti ir šio gamtos gražumo matyti."

Kąs jie? Už kokį prasikaltimą jie nubausti, tai ne mano reikalas. Gal būti jie yra aukos blogų sandraugų, gal būti šios kapitalo santvarkos. O gal būti ir nekalti. Ir nekaltų kalėjimuose daug pūsta. Gi toki ponai, kaip buvęs pirmininkas Ne amerikinės Veiklos Komite to, Mr. Thomas, tai ir kalti būdami, "kalėjime" gyvena laisvai. Girdėjau, kad Mr. Thomas Conn. valstijoje yra viršininkas veislinių vištų auklėjimo, nes būk esąs "specialistas."

Montrealio Mieste

Montreal, tai didžiausias miestas Kanadoje. Jis turi apie 1,000,000 gyventojų. Jis yra ant Montreal salos, kuri turi 7 mylias pločio ir 10 mylių ilgio. Mat, šią salą sudaro St. Lawrence ir Ottawa upės, kurios čionai susijungia ir nuo Montrealio jau plaukia, kaipo viena St. Lawrence upė į jūrą. Šalimai miesto yra ir didysis Mount Royal kalnas, kuris turi 770 pėdų aukščio su viršuje kapais ir pašonėje didele "stebuklinga" bažnyčia, ar net keliomis.

Montreal yra prieplauka, į metus laiko atplaukia ir išplaukia apie 3,000 laivų, sudarančių nemažiau 10, 000,000 tonų įtalpos. Tai svarbi prieplauka ir industrijos centras. Miestas, kaip ir Quebec provincija, daugiausiai apgyventas francūzų. Labai galingi katalikų kunigai, kuriems net gerimų laisnių išdavimas faktiškai yra pavestas. Kunigai, minykai ir minykės vaikšto gatvėje su "andarokais," "šventomis" juostelėmis persijuosę. Prie vienos marškininės dirbtuvės durų mačiau net Kristaus "kruviną" galvą, stambių erškėčių "karūna," o "kraujas" sukrekėjęs. Ant kapų irgi baisiausia nelygybė; kur turtingas, tai gražus paminklas, o kur vargšai palaidoti, tai paprasti, nedideli kryželiai, o vietomis tik kuoleliai.

Montreal vieta jau žinoma nuo 1535 metų, kada St. Lawrence upe čia atplaukė Jacques Cartier ir rado ant šios salos indijonų Hochelaga kaimelį. Kada Mr. Champlain ten atvyko 1603 metais, tai jis jau nerado indijonų kaimelio nei ženklo — balti buvo jį sunaikinę. 1611 metais jis ten įsteigė prekybos punktą ir pavadino Mount Royal. Vėliau, 1642 metais, francūzai įkūrė miestą, kurį pavadino Ville Marie de Montreal. Anglija Montrealį atkariavo nuo Francijos 1760 metais, bet gyventojai ir po šiai dienai milžiniškoj didžiumoje francūzai, kalba savaja kalba, matosi francūziškos vėliavos, visur ant gatvių ir valdiškų įstaigų yra anglų ir francūzų kalbomis užrašai.

Montreal yra stambiausia lietuvių kolonija. Rodosi, kad gyvena apie 3,000 lietuvių. Yra stambūs lietuvių klubai, su erdvia svetaine. Gyvuoja didelė Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugija. Gyvuoja didelės dvi Lietuvių Literatūros Draugijos kuopos. Progresyviai lietuviai turi gerą chorą, nemažai veikėjų. Yra ir kitokių organizacijų. Savo laiku čia įvyko Kanados Lietuvių Kongresas, rodosi, 1936 metais.

Montreale apie 15 metų atgal lietuviai buvo daug jaunesni, negu Jungtinių Valstijų, bet ir biednesni. Rodosi, tarpe progresyvių lietuvių mažai radosi namų savininkų, o jau kas dėl automobilių, tai nežinau, ar jie turėjo.

Dabar jau kiti laikai. Daugelis įsistejgę gerus gyvennamius, nemažai jau turi ir automobilių. Žinoma, jie sunkiai dirbo ir dirba. Buvau apsistojęs pas gerus lietuvius Verdune. Šeimininkas dirba dieną, o žmona vakarais. Tiesa, gražiai, patogiai įsirengę namus, bet dirba sunkiai.

Štai, kad ir Jurgis Pelekauskas, tas buvęs smarkus singelis. Savo laiku turėjo pirkęs seną automobilių. Jis tiek daug patarnauda vo progresyviams lietuviams, o ypatingai amerikiečiams, atvykusiems į Montrealį, kad jį skaitėme, kaipo kokiu transporto ministeriu.

Dabar jau vedęs. Žmonelę gavo tokio pat linksmo būdo, pilną energijos, juokų. Jie jau įsigiję naują automobilių ir turi gan erdvų namą.

Jaunimas jau ir užaugo. Štai, nuvykau į pašto stotį nusipirkti pašto ženklelių, kad pasiųsti saviškiams atviručių iš Kanados.

— Ar jūs nebūsite Mr...? — paklausė manęs priėjusi graži, maloni mergina.

Galvoju: ir iš kur ji gali mane pažinti? Peržvelgiau ją, ir pasakiau, kad tas patsai. Ji tuojau persistatė. Nu, ir kur tu čia pažinsi! Apie 15 metų atgal buvo nedičkė mergaitė, o dabar jau ir aukštus mokslus baigus. Išnaujo susipažįstame. Sako, kad jos sesutė yra automobilyje. Pažada man duoti "raidą", tai yra, nuvežti į tą krepastį Verdun ą, kuri yra nauja ir gražį miesto dalis.

Važiuojame. Automobilius naujutis, galingas, gražus.

Lietuvių Fabrikas ir Valgyklos

Aišku, kad į kelias dienas negalėjau pilnų žinių patirti Montreale apie lietuvius, bet ir ką sužinojau, tai darė gražų įspūdį. Štai Verdune yra **Windsor Dry Cleaners & Dyers Co., Ltd.** Iš kanadiečių savaitraščio Liaudies Balso sužinojau, kad lietuviai jos savininkai — A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis ir A. Greibus.

Vykstu pas juos pasižiūrėti. Prieinu, didelis namas, ant sienos didelėmis raidėmis: **WINDSOR.** Galvoju: nejaugi lietuviai turi tokį fabriką? Įeinu, pasitinka A. Greibus. Persistatome. Tikrai draugiškai priima, perstato kitiems fabriko savininkams. Einame iš rūmo į rūmą ir išrodinėja mašinas. Jie patys statė namą. Čia yra įvairiausių mašinų. Vienur su gazolinu išplauja mašinose drabužius, o kitose mašinose išima gazoliną, kitur su muilu plauja. O štai jau ir džiovina šiltu oru. Prietaise buvo moteriška suknia. Ją taip oras išpučia, kad paskiau ir prosinti nedaug reikia. O štai prosintojai ir kiti darbininkai dirba savo darbą.

Viso dirba arti 30 darbininkų, ir kartu fabriko savininkai. Sakė, darbo turi, pragyvenimą gerai daro. Dirba lietuviai, kitataučiai ir naujakurių (dipukų) yra.

Vienas iš savininkų pasikviečia į namus, supažindina su šeima ir suteikia gerus pietus.

Yra lietuvių ir valgyklų — restaurantų savininkų. Štai **Handy Lunch** valgykla, 1222 Mt. Royal Ave., ant didžiulės gatvės. Čionai sutikau porą savininkų, kurie nuo seniau buvo pažįstami. Valgykloj geras pasirinkimas maisto, malonus patarnavimas.

Štai kita lietuvių valgykla, tai Ch. Žekonio, 2600 Notredame St. Savininkas malonus ir prieteliškas žmogus.

Yra gal būti ir daugiau, bet neteko patirti. Amerikiečiai, būdami vakacijoms Montreale, užeikite pas šiuos lietuvius ir gausite lietuviškai pagaminto maisto. Susipažinkite.

Yra ir kitokių biznierių, kaip tai, namų pardavėjų, dažytojų, dekoratorių. Jonas Stukas patsai statosi namą. Jau baigia, tik laiptų vietoj dar kopėčios tebėra. Įlipau ir pas jį pasigėrėti jo darbo vaisiais. Sako, kad patsai vienas pastatė mūrinį šešių kambarių, dviejų aukštų namą. Frenkis Šuplevičius ir F. Nakas taiso apsiavus. Kiti imasi kitokių darbų.

(Daugiau bus)

Bucharest. — Rumunija kaltina popiežiaus pasiuntinį, amerikinį vyskupą Geraldą Patricką **O'Harą,** kad jis šnipinėjo ir suokalbiavo su kitais nuverst rumunų liaudies valdžią.

Kaltinimas prieš tą vyskupą iškeltas teisme prieš 7 rumunus, kurie tardomi kaip svetimų kraštų šnipai, Rumunijos išdavikai.

Darbo sekretorius Maurice J. Tobin (kairėje) Amalgameitų viršininko Jacob S. Potofsky'o apteikiamas konvencijos dalyvio žyme pirm sakymo amalgameitams prakalbos, Clevelande. Tobin smerkė Taft-Hartley aktą.

Prašome užsisakyti Jono Kaškaičio poezijos knygą "PROŠVAISTĖS"

Neseniai sukako 65 metai amžiaus žymiausiam Amerikos lietuvių literatui-poetui **Jonui Kaškaičiui.** Neužilgo sukaks 50 metų, kai Jonas Kaškaitis pradėjo rašyti-kurti grožinę literatūrą ir veikti visuomeniškai.

Per tuos 50 metų Jonas Kaškaitis parašė daug knygų, tūkstančius straipsnių, tilpusių laikraščiuose ir daugybę eilėraščių-poezijos kūrinių.

Daug eilėraščių — originalių ir vertimų — tilpo mūsų periodinėje spaudoje — laikraščiuose ir žurnaluose — o daugelis jų dar niekur netilpo.

Atžymėjimui mūsų brangaus literato taip svarbaus jubiliejaus — faktinai, dubeltavo jubiliejaus — Laisvė, susitarusi su gerbiamu poetu, leidžia jo rinktinės poezijos knygą PROŠVAISTES.

Knygoje tilps ir neilga autoriaus biografija, o taipgi portretas-paveikslas.

Tai bus ne tik didelis įnašas grožinės lietuvių literatūros lobynan, o drauge ir kuklus pagerbimas mūsų literato, visuomenininko, mecenato!

Mes norime, kad šiame pagerbime dalyvautų juo didesnis skaičius žmonių. Geriausia proga dalyvauti —užsisakyti PROŠVAISTES iš anksto. Kiekvieno užsisakiusiojo vardas ir pavardė bus išspausdinta knygos gale. PROŠVAISČIŲ kaina tik **vienas doleris.** Knyga turės virš 250 puslapių, gražiai išleista, gerame popieriuje.

Užsakymus-prenumeratas siųskite Laisvei. Kurie norite ir galite prenumeratų parinkite, jei dar negavote tam reikalui blankų, rašykite Laisvės administracijai, o ji prisiųs.

Prašome greitai darbuotis.

Visokiais PROŠVAISČIŲ reikalais rašykite: **Laisvė, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.**

Waterbury, Conn.

Atviras laiškas Laisvės skaitytojams šiame mieste ir apylinkėje

Visi esame atsakomingi už tai, kad Connecticut valstijoj Laisvės naudai piknikas būtų sekmingas šimtu nuošimčių. Piknikas įvyks liepos (July) 16 d., Lietuvių gražiame parke, East Hartford, Conn. Meno programoje dalyvaus ir mums žinomi lietuvių chorai: Vilijos iš Waterbury, Laisvės iš Hartford. Bus ir daugiau įvairumų. Komisija rengiasi turėti šeimininkių stalą; jis turės šiemet būt įvairus: su įvairiausiais lietuviškais valgiais. Visi bendrai, miestiečiai ir farmeriai, darbininkai, biznieriai ir profesionalai, prisidėkime kas tik kuo galim, todėl piknikas bus sėkmingas visapusiškai. Liaudies dienraštis gaus gražios paramos šiais sunkiais laikais.

Tikimės, šeimininkių stalas duos gražios paramos.

Kaip girdėt, visur žmonės rengiasi į spaudos šventę - pikniką. Ši kolonija su jos apylinke dalyvaus skaitlingai. Taip ir reikia. Komisija prašo iš visų, vyrų ir moterų, aukokite į šeimininkių stalą, kas kam parankiausia: pinigais, maistu—kas kokį tik sugeba pagaminti. Mes tikri: daug moterų patrijočių pagamins ir atveš. Hartforde jau daug šeimininkių per drg. Žemaitienę pažadėjo. Reikia tik žmonėms priminti - paprašyti, visi aukos. Susimildami, praneškite komisijai iš anksto. Šeimininkių komisija: O. Giraitienė, L. Žemaitienė, O. Visockienė, M. Barnett ir L. Mankienė. Rašykite adresu: **157 Hungerford St., Hartford, Conn.** Pasimatysim piknike liepos 16 d.

Už komisiją, **J. Ž.**

Hartford, Conn.

Išpuošta Laisvės Choro buveinė; spaudos reikalams išvažiavimas

Laisvės Choras savo buveinę, klubą naujai pertaisė, skoningai išmaliavojo ir gavo leidimą išsigėrimams. Todėl 24 d. birželio buvo atdaras nariams ir simpatikams pasižiūrėjimui. Mes, gyvendami kiek toliau, irgi, žingeidumo viliojami, nuvažiavome pasigrožėti sumoderninta aplinka klube. Radome būrelį susirinkusių prietelių, pažįstamų; užkandžiaudami, su kai kuriais pasikalbėjome apie dieninius įvykius ir nuotykius ir taip puikiai pas hartfordiečius laiką praleidome.

Gero chorui pasisekimo!

★

Žinios pradeda pasiekti visus konekticikiečius lietuvius, kad didžiųjų organizacijų apskritys — ALDLD ir LDS — rengia didelį pikniką spaudos naudai. Įvyks liepos 16 d., Lietuvių Parke, Hartforde, artimai Glastonburio.

Jaučiama, kad šiame piknike bus daug svečių iš plačios apylinkės, kas tikrai teiks malonumą — vėl susitikti su jais, su spaudos rėmėjais.

Kad piknike nebūtų nuobodulio, žadama melodinga dainų programa, kurią pasižadėjo pildyti du chorai: Vilijos Choras iš Waterburio ir Laisvės Choras, vietinis. Bus ir šokiai.

Moterys skubiai daro planus susinešti maisto sudarymui moterų stalo. Jos išleido atsišaukimą į prietelius, spaudos rėmėjus moteris ir vyrus su prašymu prisidėti su maistu ir net pinigiška done. Gražus draugių darbas!

Tad kolonijose darbuotojai turime stvertis už darbo organizuoti žmones busais važiuoti į šį svarbiam reikalui rengiamą pikniką - išvažiavimą.

Piknike taipgi dalyvaus Antanas Bimba, LLD CK pirmininkas ir Laisvės redaktorius, D. M. Šolomskas, LLD CK sekretorius, ir kt.

Hart, Mich.

Mažai Darbų, Ūkininkai Skundžiasi

Vis daugiau čia pribūna darbininkų sodų ir laukų darbams. Mat, šiose apylinkėse yra plačiai pagarsėję dideli vyšnių sodai, kurie pritraukia tūkstančius ieškančių darbo darbininkų. Daugiausiai pribūna iš tolimos Texas pietinės valstijos. Atvažiuoja taip pat ir iš Missouri, Arkansas, Kentucky, Florida ir kitur. Šiomis dienomis jau mačiau kelis "pick-up" trokelius su vaikais, šunimis, puodais, matrasais ir kitokia manta atvykusius meksikiečių kilmės texasiečius.

Yra apsčiai vietinių darbininkų be darbo. Mat, vietinės kenavimo dirbtuvėlės pradės dirbti tik prinokus vyšnioms ir atėjus skynimo laikui. O tas bus su pradžia liepos mėnesio. Uždarbiai pusėtinai maži. Nors ponas prezidentas garsiai šūkauja savo politiškose kalbose apie negirdėtą gerbūvišką darbininkų padėtį su 75 centų minimum valandiniu uždarbiu, bet daugelis darbininkų, gaunanti pusdolerį į valandą, spiaudosi ant tų prezidento kalbų.

Mačiau keletą karpenterių ir mūrininkų, kurie pora, trejetą metų atgal uždirbdavo pusantro dolerio į valandą, o šiandien gauna tik vieną dolerį į valandą.

★

Čia daugelis ūkininkų daro lietuviškus sūrius ir siųsdavo Chicagon groserninkams, bet dabar groserninkai nebeperka tų farmerskų sūrių. Esą, Chicagoje tokių sūrių pilnos krautuvės ir gal būt artimesni Chicagai ūkininkai parduoda pigesnę kaina. Tai mūsų ūkininkai labai nusiminę, nes pieną arba grietinę parduodant įplaukos labai susimažino.

Prieš porą savaičių kalbėjausi su keliais ūkininkais, kurie parduoda pieną. Sakė, kad pieno kaina dar numušta 5 centais ant 100 svarų. Dabar gauna $2.60. Gal nekurios kompanijos moka brangiau.

Tai ve kaip tikrasis trumaniškas gerbūvis atrodo. Jeigu pieno kvorta sveria viskį virš 1 svaro, tai ūkininkas negauna nei 3 centų, o didmiesčiuose pieno kompanijos lupa net 20 centų už kvortą pieno ir dar gera dalis vandens dadėta.

Dabar čia oras ypač labai gražus. 12 ir 13 dd. birželio gerokai palijo, viskas žaliuoja, nors pusėtinai viskas buvo išdžiūvę, lietaus seniai nebūta.

Hartietis.

Jei dar neturite, tai tuojau įsigykite
Rojaus Mizaros vėliausią apysaką

KELIAS
Į LAIMĘ

Knyga tik ką išėjo iš spaudos, gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius, vaizduoja Amerikos lietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjus skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos egzempliorių skaičius yra ribotas, todėl, kurie norite ją gauti, pasiskubinkite.

Knygos kaina $1.50. Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"
110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

Istorinė iš Amerikos Lietuvių
Gyvenimo Apysaka

"ŠLIUPTARNIAI"

Parašė DR. AL. MARGERIS

Kiek čia seniai kunigai per pamokslus plūsdavo: "Šliuptarniai! Einate velniui į uodegą įsikibę!" Taip jie apšaukdavo kiekvieną blaivai protaujantį žmogų, kiekvieną skaitantį ir apšvietą branginantį asmenį.

Aišku, jog jūs norite žinoti, kodėl kunigai plūsdavo D-rą Šliupą, kodėl jie organizuodavo užpuldinėjimus ant jo prakalbų, kaip dabar jie organizuoja dipukus užpuldinėti pažangiųjų prakalbas.

Įsigykite ir Perskaitykite Dr. Al. Margerio apysaką "ŠLIUPTARNIAI"

Ten jūs rasite įdomių davinių iš Amerikos lietuvių istorijos. Apibudinama lietuvių tautinis ir kultūrinis atgimimas. Jų vargai ir kovos už šviesesnį rytojų.

Knyga iš 652 puslapių, puikiais audimo apdarais.
Kaina $5.00

Kartu su užsakymais, prašome prisiųsti ir pinigus. Persiuntimo kaštus apmokėsime.

Siųsdami užsakymus adresuokite:

LAISVĖ
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Protestuodami prieš prašalinimą iš darbo laivo Mary Luckenbach įgulos, tie trijų unijų nariai pikietavo Luckenbach firmos stotį Portland, Ore. Virėjai-stewardai yra nariais CIO, pečkuriai—nepriklausomos, o marininkai—AFL unijos, tačiau tas nekenkia jiems susitarti bendram reikalui.

Waterbury, Conn.

Lietuvių Laisvos Kapinės

Daug metų atgal buvo įsteigta Waterburio Lietuvių Laisvos Kapinės. Jos ir dabar yra, jose jau yra palaidota daug mūsų gerų draugų ir pažįstamų. Kapinės užima didelį plotą žemės, bet naudojama tik apie ketvirta dalis.

Kapines užlaiko 3 pašalpinės draugijos: Lietuvių Piliečių Politiškas Klubas, Waterburio Šviesos Draugija ir Šv. Jurgio Draugija, Union City, Conn. Jos visos trys turi savo atstovus ten, kurie laiks nuo laiko susirenka aptarti kapinių reikalus. Retkarčiais esti sušaukti susirinkimai atstovų ir lotų savininkų sykiu, kad pasekmingiau aptarti bėgančius reikalus.

Paskutinis atstovų susirinkimas buvo laikytas gegužės mėnesį, ant kapinių. Atstovų atsilankė nedaug, dėl to ir nutarimų jokių nebuvo padaryta, tik buvo kalbėta apie tvoros tvėrimą pagal kapines, prie kelio.

Daug žmonių yra nusipirkę lotus ant kapinių, bet dar daug yra lotų pardavimui, ir kurie manote laidotis Laisvose Kapinėse, tai galite nusipirkti dabar, kuomet yra iš ko pasirinkti gražiausių vietų, ir kainos labai žemos. Lotai yra po keturias ir aštuonias duobes. Lotai parduodami ne tik waterburiečiams, bet ir kitų miestų žmonėms, ir kurie norėtumėt įsigyti lotą, tai kreipkitės pas kapinių finansų raštininką Matthew Vosylių, 28 Bradley Avenue, Waterbury, Conn., o jis suteiks jums visas informacijas.

Dabar kapinių palaikytojai rengiasi prie metinio pikniko, kuris įvyks liepos 9 dieną, sekmadienį, Lietuvių Parke, Chestnut Hill Rd., prie Lakewood ežero, Waterbury, Conn. Pradžia 1-mą val. dieną. Įžanga tik 30c, įskaitant taksus. Šokiams gros Victor Kidulos orkestras nuo 3 val. iki 8 val. vakaro.

Mes, rengimo komisija, kviečiame visus Waterburio ir apylinkės lietuvius atsilankyti į šį parengimą ir jį paremti. Visas pelnas bus sunaudotas kapinių tvorai tverti, kad pagražinti jas.

Kaip visuomet, taip ir šiemet turime gavę leidimą alaus pardavimui ir turėsime gerų užkandžių. Kurie atsilankysite, visi būsite užganėdinti. Kurie norėsite išsigert ar užkąst, tai gausite. Kurie negeriate tvirtesnių gėrimų, tiems turėsime minkštų, o prie to galėsite pasišokti arba pasigėrėti gamta, kuri dabar labai graži.

Atstovai, kurie skaitysite šią korespondenciją, esate kviečiami ateiti padėti dirbti piknike tą dieną, kad būtų geras patarnavimas visiems.

Komisija.

Livingston, N. J.

Graži Parama Laisvei

Birželio 25 dieną čia įvyko nedidelis parengimėlis Laisvės naudai, kurį suruošė vietinė LDS 47 kuopa. Susirinkęs svečių būrelis, prie užkandžių, besikalbėdami, besilinksmindami, jie sukėlė virš $70. Buvo manyta, kad pakaks paramos iš likusio pokylio pelno, tačiau kitaip manė svečiai, ypatingai draugai iš Karnės, kurių čia buvo gražus būrelis, kaip tai: Žilinskai, Šimkai, Bajorai, A. Globičius, Ramoškai ir kiti. Jie, kalbėdami, išsireiškė, kad galima be jokio vargo paramą padvigubinti. Na, rengėjai su tuo pilniausiai sutiko. Taipgi turėjom ir iš Bayonnės draugų: J. B. Skiparai ir Radušiai. Gerbiama Berry Skiparas daug prisidėjo savo darbu ir pagalba mums.

Laisvę parėmė šie asmenys: Geo. A. Jamison — $10; J. Žilinskas, F. Šimkus, F. A. Jesmantai, A. B. Kušliai, K. S. Radušiai, XX, J. Griciūnas ir A. H. Palsons—po $5.

Po $2: V. Žilinskai, J. Kuniskas, Stelmokai ir J. Stanionis. Po dolerį: J. Yuodeška, P. Casper, W. Lipševičius, Felix Anna Draugė, P. Ramoška, M. Gasparaitienė. Viso $70.

Parengimo pelnas gal bus padalintas pusiau: Laisvei ir Vilniai. Manoma, Laisvei teksiki šimtinės.

Širdingas ačiu svečiams ir rėmėjams.

G. Albinas.

Muskegan, Mich.

Kiek laiko atgal apsilankiau tame mieste, mačiausi su keliais vilniečiais. Teko nakvoti pas draugus Kaupus. Tai draugiški, malonūs žmonės. Su d. Kaupu buvome pas Malinauskus. Buvau pas Saloką. Norėjau matyti daugiau lietuvių ir kitų, ypač progresyvių, bet nepavyko.

Muskegano lietuviai labai išsiblaškę: vieni nuo kitų gana tolokai gyvena. O komunikacija nekokia. Su d. Kaupu pėsti bandėme vaikštinėti, bet nesuradome žmonių, kuriuos norėjome matyti.

Ant Broadway prie departmentinės Grosmano krautuvės teko matyti streikierius pikietuojant. Pora negrų ir baltveidžių vyrų ir pora moterų nešini užrašus, jog tos krautuvės darbininkai reikalauja geresnių darbo sąlygų ir daugiau algos. O krautuvės lange didelė iškaba sako: "Tie pikietininkai nėra Grosmanui dirbanti darbininkai."

Besidairant, girdžiu per garsiakalbį, vežamą nedideliu trokeliu, kalba, kad CIO unijos vadai apleido susirinkimą ir nenori tartis. Iš syk maniau, kad tas garsiakalbis apvažiavęs keletą blokų nuvažiuos sau. Perėjau į kitą gatvę, girdžiu ir ten tą pačią kalbą per garsiakalbį. Pasirodė, kad tuo trokeliu važinėjo toje apylinkėje ir varė priešunijinę propagandą. Policistų arti krautuvės nesimatė.

Praeidamas prisigretinau prie vieno pikietininko ir pratariau: "Darbdaviai labai moka priešunijinę propagandą žmonėms skleisti. Kodėl unija nieko nedaro?"

"Taip. Tikrai biauri propaganda," atsako man pikietininkas ir daduria: "Atrodo, kad mūsų unija gana apsileidus."

★

Draugė Kaupienė turėjo sunkią operaciją ir randasi ligoninėje, tik laiške nepažymėta kokioje. Taip man pranešė d. P. B. Kaupas trumpame laiškelyje, datuotame birželio 6 d. Patsai d. Kaupas taip pat nesveikuoja.

Velinu d-gei Kaupienei sekmingai pernešti sunkius skausmus ir kuogreičiausiai susveikti. Taipgi pačiam d. Kaupui ištvermės ir geros sveikatos. Kiti draugai ir draugės privalėtų atlankyti d. Kaupą ir jo žmoną.

J. K.

Chennault taipgi siūlosi talkon prieš Šiaur. Koreją

Hong Kong. — Amerikinis generolas Claire L. Chennault nori pasiųsti 25 keleivinius savo lėktuvus į Pietinę Koreją talkon prieš šiaurinius korejiečius. Bet Chennault turi gauti tam leidimą iš Čiang Kai-šcko, kinų tautininkų valdovo Formozos saloje. Užimant komunistam-

United Mine Workers (nepriklausomos) vice-prezidentas Thomas Kennedy senatinei darbo komisijai pasakoja, kaip importuojamas iš užsienių aliejus "pavojingai trikdo" Jungtinių Valstijų ekonomiją ir veja mainierius iš darbų.

liaudininkam Kinijos sausžemį, gen. Chennault pabėgo su čiangininkais į Formozą.

Tokio. — Amerikiniai oficieriai stebisi, kad šiauriniai korejiečiai taip gabiai naudoja tankus kare prieš Pietinę Koreją.

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminus. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.

Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktelliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.

Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EV. 7-6233

MERCHANTVILLE, N. J.

SKILANDŽIAI!
SKILANDŽIAI!!
SKILANDŽIAI!!!

BEKAMPIO KRAUTUVĖJE
galite gauti lietuviškų Skilandžių, pagamintų
Juozo Ragažinsko
Toliau gyvenantiems pasiunčiame krasa (paštu).
Telefonas Merch 8-1082

502 Chapel Ave., Merchantville, N. J.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Aplankius Naują Farmerį W. Skuodį

Pora savaičių atgal, susitarus su geru draugu būreliu, dviemis automobiliais nuvažiavome aplankyti drg. W. Skuodį, kuris neseniai nusipirko farmą netoli Hudson miestelio. Drg. Skuodis visiškai nesitikėjo susilaukti staigių svečių ir, mus išvydus, visas jo veidas net nušvito. Be abejo, jam tai buvo staigus surprizas.

—Pageidauju, kad jaustumėtės visi laisvai, kaip savo namuose, — išsireiškė mūsų farmerys. To mums ir užteko, ir, nelaukdami pakartojimo, tuojau išsirinkome puikią ir jaukią vietelę sodo gale ir pradėjome ruoštis prie kepimo to vadinamo "Barbecue," o drg. Skuodis dar pavaišino mus šviežiu pienu bei naminiu sūriu. Taip ir praleidome visą dienelę vaišindamiesi bei įspūdžiais ir įvykiais dalindamiesti.

Drg. Skuodžio farma yra gražiame slėnyje prie upelio, kurio krantai apaugę įvairiais medžiais. Gamta gana graži ir jos tyla, kuri ypatingai jaučiama ištrunkant iš didmiesčio ūžėsio, suteikia žmogaus sielai savotišką ramumą. O kaip reikalinga žmogui toks ramumo jausmas bei dvasinis poilsis, ypatingai šiame įtemptame nervų ir šaltojo karo laikotarpyje...

Iš drg. Skuodžio teko patirti, kad tenai yra nemaža lietuvių farmerių, o Hudson miestelyje gana daug lietuvių šeimų. Yra ten ir tų vadinamų "dangaus paukštelių" — D. P., kurie jau suspėjo "gražiai" užsirekomenduoti streiklaužiaudami tekstilės fabriko streiko metu. Vietiniai lietuviai labai pasipiktinę šiuo jų "didvyrišku darbu." Bet ateis laikas, kuomet jie kitaip samprotaus, nes pats gyvenimas juos prie kitokios galvosenos prives. Tik gaila tų darbininkų, kurie neteko darbų dėka šių atbėgusių savanaudžių.

Jau pradėjo temti, kai rengėmės (nors ir nenoromis) grįžti namo. Prieš išvažiuojant, drg. Skuodis įteikė mums parvežti piniginę dovaną Laisvės vajui. Paklausus, ar galima kitiems draugams atvažiuoti pas jį svečiuosna arba atostogauti, jis pilnai sutiko. Lai, girdi, paskambina telefonu HUdson 8-6440, ir viskas bus K. O.

Taip, mes visi prisižadėjom sugrįžti pas Bill į farmą pabuvoti per atostogas. Tai bus gražus ir ramus poilsis bei pasižmonėjimas pas mūsų gerąjį draugą W. Skuodį. **H. F.**

Laivyno Stotin Nebeleis Vizitorių

Trečiasis Laivyno Distriktas, su centru New Yorke, praneša, jog į laivyno stotis nebeleis paprastųjų svečių. Įleis tiktai turinčiuosius rimtų reikalų, su atitinkamais paliūdymais.

Busų Linijoms Leido 'Laikinai' Pakelti Fėrą

New Yorko valdinė budžeto taryba nutarė leisti privatiškoms busų linijoms kelti fėrą iki 8 centų. Vienai leido kelti iki 10 centų. Leistoji imti po 10 centų Third Ave. Transit Corp. valdo 43 Bronx linijas.

Paprastai tie "laikinieji" leidimai galioja pusę metų. Suėjus šiam pusmečiui, jau bus po rinkimų, galės vėl drąsiai kelti fėrą.

Pakėlimas įeina galion šiandien, liepos 1-mą. Bendras buso ir subway fėras bus 15c.

PRASIDĖJO LDS SEIMAS

Liepos 3 dieną, Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y., prasidėjo Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 9-sis Seimas.

Gretą seiminių darbų, vakarui, toje pat auditorijoje b-uvo numatyta graži koncertinė programa. Joje dalyvauti buvo pasižadėję Aido Choras, vadovaujamas Jurgio Kazakevičiaus; Amelia Pat Young (Jeskevičiūtė), Suzanna Kazokytė, Frank Balevičius. Ir, gal, tūli kiti menininkai, svečiai iš kitų miestų. O po programos šokiai.

Šiuos žodžius rašant, seimas buvo ką tik prasidėjęs, tad apie visą seimo eigą galėsime pranešti tik sekamose Laisvės laidose.

ANTROJI SEIMO DIENA

Liepos 4-tą nacionalė jaunimo konferencija, 10-tą valandą ryto.

Liepos 4-tos vakarą, 8 val., šokiai ir įvairumai.

TREČIOJI SEIMO DIENA

Liepos 5-tą per dieną sesijos.

Liepos 5-tos vakarą bankietas ir šokiai. Įteikimas dovanų atsižymėjusiems LDS Jubiliejiniame Vajuje, gavusiems daugiausia naujų narių.

Liepos 6-tą — likusieji seimo darbai; grupių pasimatymai ir t.t.

LAISVĖS PIKNIKAS ĮVYKO GRAŽUS, NEŽIŪRINT HITLERIUKŲ TERORO

Dienraščio Laisvės metinis piknikas liepos 2-rą, Klaščiaus Clinton Parke, Maspethe, įvyko masinis ir pagal planą, nežiūrint lietuviškų hitlerininkų teroro.

Terorizuoti jie bandė ir dar kaip. Hitlerinės propagandos šūkiais, primenančiais storm trūperius, jie staugte staugė. Norintiems įeiti į pikniką užstodinėjo taką, grūsdami praeivius į parko savininko daržėlį. Žinodami, kad civilizuoti einantieji į Laisvės pikniką žmonės, daržėlio nenorėdami minti, spaudsis atgal, jie tikėjosi tuo grūdimu išprovokuoti juos į barnį ir gal į muštynes. Kitus tikėjosi išgązdinti, manydami, kad žmonės bijos pro juos spraustis, į pikniką neis.

Nieko jie tuo savo įžulumu nepešė. Žmonės iškentė tuos kelis žingsnius praeiti, kad ir greta hitlerininkų, bet daržėlio nemynė ir atgal negrįžo.

Hitlerininkai vilkai stūgavo ties vartais iki 4 ar kiek vėliau po pietų. Vėliau policija juos prašalino. Ir visu pikniko laiku buvo policijos sargyba. Dienraštis Laisvė užtikrino savo prieteliams ir visiems jos pramogų lankytojams smagų pobuvį.

Apie 6 valandą įvykdyta trumpa programa. Pradėjęs su mūsų šalies ir lietuvių tautiniu himnu, Aido Choras, vadovybėje Jurgio Kazakevičiaus, skambiai ir gyvai sudainavo keletą liaudies dainų labai vykusiai. Akompanavo aidietė Sylvia Pužauskaitė.

Trumpai sveikino pikniko dalyvius Madeline Mijat iš San Francisco, buvusi brooklynietė, taipgi Leonas Prūseika, lietuvių dienraščio Vilnies redaktorius iš Chicagos. Pirmininkavo D. M. Šolomskas.

Buvo atsišaukta į dalyvius, kad padėtų dienraščiui apsiginti nuo lietuviškųjų kryžiokų. Kelios grupės jaunų merginų - moterų pasisukinėjo po žmones ir rado tam gerą pritartį.

Po programos prasidėjo šokiai. Grojo Jurgio Kazakevičiaus orkestras.

Apie kitus pikniko įdomumus teks rašyti sekamose laidose.

Brooklyniečiams suruošti šį sekmingą pikniką labai draugingai pagelbėjo atvykusieji busais ir šiaip grupėmis gerieji laisviečiai iš apylinkės miestų — New Haven, Hartford, Cliffside, Philadelphijos, Elizabeth, Great Neck ir iš kitų miestų.

New Yorko Uoste Vėl Susidūrė Laivai

Praėjusio sekmadienio rytą New Yorko uoste ties Brooklynu susidūrė 247 pėdų laivukas Sandcraft, vartojamas traukti iš prieplaukų dumblą, su laivuku Melrose, 422 pėdų, gabenančiu anglį.

Laivukas Sandcraft paskendo, bet įgula, 35 asmenys, išsigelbėjo, nors nelaimės metu visi, apart sargo ir vairuotojo, miegojo. Jiems išsigelbėti pavyko dėl to, kad laivukas tuo tarpu buvo tuščias. Jeigu būtų buvęs pilnas dumblo ar smėlio, kaip paprastai, būtų staiga nėręs vandenin. Viskas galėjo baigtis tragedija.

Šis laivų susidūrimas New Yorko uoste buvo antrasis bėgiu 5 dienų.

Apdovanojo Auditoriją

Woodhavenietis V. Macy, atnešdamas dovanų dienraščiui Laisvei, atnešė ir auditorijai dovanoti elektrinį prosą. Viešnios ar namiškės, ištikus reikalui, galės čia pat bliuzę ar žiurstą pasigražinti.

Ona Titanienė nupirko gražų, didoką puodą. Jos vyras Stasys auditorijai savanorių darbuose paskendęs. Jinai pati, rečiau tegalėdama ateiti talkon darbu, dažnai atsimena savo įstaigą dovanomis.

★

Auditorijos Restaurantas Dabar Veikia Kas Dieną

Vincas ir Elizabeth Stankus iš Miami, Fla., dabar atostogaują Eastone, atvykdami į Laisvės pikniką atlankė ir auditoriją. Ta proga auditorijos restaurantui atvežė dovanų pustuzinį abrūsiukų ir stalavų įrankių.

Užėję į restaurantą galite pasėdėti, paskaityti laikraščių, pasikalbėti, palaukti delegatų. Niekas čia nelaukia, kad žmonės pirktųsi ką nors, jeigu jiems to nereikia, nes čia ne biznio, bet visuomeniška įstaiga.

Rašykim, Kaip Yra, Arba Visai Nerašykim

Šeštadienio Laisvės laidos vietos žinių skyriuj Reporteris rašo apie Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatrą. Subantraštėlę uždėjo "Susidomėjo Atostogų Meno Mokykla."

"Susidomėjimas" tomis iš organizacijų iždų apmokamomis atostogomis buvo štai koks:

Susirinkimas buvo mažytis. Gal tik tam pasidėkojant atostogas gavo 5 balsus prieš du ir keletą susilaikiusių. Susirinkime netgi neatsirado kandidato paskirtai 25 dolerių stipendijai priimt. O kuomet pasiūlyta atostogautoją surast palikt valdybai, tai trys valdybos nariai griežtai atsisakė bent pirštą pajudint šiuo reikalu. Jų nuomone, toms atostogoms per daug pinigų sueikvojama, o mūsų organizacijų iždai taip reikalingi pačioms svarbiausioms mūsų įstaigoms paremti. Galop pirmininkė patvarkė, kad atostogautoją suras ji ir repertuaro komisija.

Rašant apie repertuarą nereikėtų per daug žadėt. Mūsų jėgos yra per mažos, kad lengvai žadėt visą eilę veikalų pastatyt ir dar daugiau jų ieškot. Pavyzdžiui, pernai plepėta, kad jau statysime "Uždavinį," ne po ilgo—apie "Milijoną Sielvartų," o ant galo apsistota ant "Nesusipratimo." Reporteris ir šiemet pasiskubino svietui pažadėt ir "Tėvų Klaidą," ir kokį nors anglišką veikaliuką, ir "Milijoną Sielvartų," ir "Marčią," ir "Meilę ir Klastą," ir dar daugiau. Kas tik kokį veikalą susirinkime sumini, tai dar nereiškia, kad jis jau ir bus pastatytas. Dar nė vienas iš suminėtų veikalų nėra tikrai paimtas. Kai jau pradėsime kurį iš jų **mokytis,** tik tada jau galima viešai pažadėt.

LT Valdybos narys **S. V.**

Šeimininkėms

Piknikų Sezonas

Prasidedant piknikų sezonui, liaudies sveikatingumo įstaigos visuomet įspėja saugotis sugedusių valgių, užteršto vandens, gyvių ir nuodingųjų vijoklių.

Piknikams maistas ne visuomet būna sugedęs, kuomet jį įsidedame. Bet šiltame ore greitai daugėjasi bakterijos, jeigu jų bent šiek tiek dasigavo į maistą. Dėl to visai natūralu (nors daugeliui nesuprantama), kad to paties maisto valgiusieji anksčiau išlieka nesirgę, valgiusieji vėliau suserga.

Kad išvengti maisto sugadinimo, įsitėmytina sekamos pamatinės, aiškios taisyklės.

Piknikui taikomąjį maistą, jeigu jis vežamasis į laukus be atitinkamo šaldymo, mažiausia laikyti atidengtą. Visokius sandvičius daug geriau vežtis mėsą atskirai, dar geriau, visai nepjaustytą, o duoną atskirai.

Vengti vežtis tokius valgius, kurie reikalingi daug pjaustymo, maišymo, nes į juos įleidžiama daug oro, o tuomi rizikuojama įleisti ir bakterijų. Gi visokiose minkštose tešlose bakterijos dauginasi greičiau, negu sausame maiste.

New Orleans, La. — Viena negrė moteris pagimdė 5 kūdikius tuo pačiu pradėjimu. Visi kūdikiai mirė.

Telegramo Vis Dar Neišleidžia

New Yorko larikaštis World Telegram and Sun vis dar tebėra užstreikuotas ir užsidaręs. Birželio 30-tą valdinis tarpininkas vėl buvo sušaukęs abi puses į pasitarimą. Pirm to įvykusieji keli pasitarimai pakriko be pasekmių.

Veteranai Protestavo Bankrūtavimą Jų Mokyklos

Virš du šimtai veteranų, kurie mokosi bučerio amato Manhattan Meatcutters School, 619 W. 130th Street, New Yorke, buvo susirinkę prie Veteranų Administracijos pastato protestuoti numažinimą mokyklai paskyrų. Dėl to mokyklai gręsia užsidarymas.

Naudodamiesi veteranų teisėmis, ten mokėsi apie 600 vyrų. Atėmimu mokyklai paskyrų atimama veteranams proga to amato išmokti. Mokytojams, raštinių ir priežiūros darbininkams kelinta savaitė neišmoka algų.

Veteranai mokiniai išmėtinėja faktą, kad bilijonai dolerių iššvaistomi po kitas valstybes, o savo veteranus apleidžia.

Today's Pattern

Užsakymą, su 25 centais ir pažymėjimu formos numerio ir dydžio, siųskite: Pattern Dept., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždarytą

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

EGZAMINUOJAM AKIS
RAŠOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS
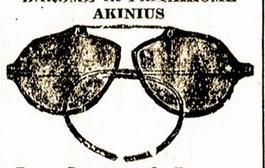
Drs. Stenger & Stenger
Optometristy
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai
visose dalyse miesto.
Laidotuvių Direktoriai:
F. W. Shalins-J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Ignį Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION
Telefonas EVergreen 4-8969

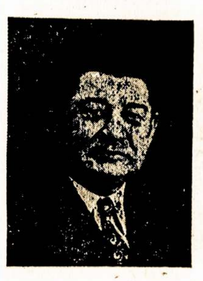
Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

TELEPHONE STAGG 2-5043

RES. TEL. HY. 7-3631
MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos
Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

LINKSMUMAS DIENOS PIETUOSE
Valgykite Pietus pas
HAPPY DAYS RESTAURANT & BAR
426 South 5th Street Brooklyn, N. Y.
PIETŪS 60c. iš 5-ių patrovų | VAKARIENĖ 85c. iš 7-ių patrovų
VAKARIENĖ ŠEIMAI IŠ DVIEJŲ
8-ių Patrovų Gerai Suderinto Valgio $1.60
Tai vieta, kurioje jūs jausitės kaip namie. Viskas patogu ir malonu. Mandagus patarnavimas.
Kiekvieną šeštadienį įvyksta puota, pasivaišinimas bei parė. Prašome užeiti pasilinksminti. Nesigailėsite!
Salę išnuomuojame dėl puotų, pokilių, krikštynų, parių, vestuvių. Žemos kainos už viską.
Valgiais ir gėrimais aptarnaujame žemom kainom.